

BİR OSMANLI MÜNEVERİ FÂİK ÖMER EFENDİ VE DİVÂN-I NU'ÛT'U

Yrd. Doç. Dr. Murat AK
Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

ÖZ

Osmanlı devletinin birçok kademesinde görev almış ve devlet ricaliyle ortak meclislerde bulunmuş Fâik Ömer Efendi, XVIII. ve XIX. yüzyıllarda yaşamış tasavvufî eğilimleriyle öne çıkan şair bir Osmanlı münevveridir. Doğum yeri ve tarihi bilinmeyen şair 1245/1829'da İstanbul'da vefat etmiştir. Fâik Ömer Efendi'nin Türkçe ve Farsça divânı başta olmak üzere birçok eseri mevcuttur. Şaire ait eserler içinde kaynaklarda zikredilmeyen bir de divân-ı nu'ût bulunmaktadır. İlk kez bu çalışmada neşredilen divân Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 554/2 numarada yer alır. Alfabedeki her harfin kafiyesiyle kaleme alınan gazellerden oluşan divânın sonunda şaire ait bir de on iki imam methiyesi bulunur. Fâik Ömer Efendi'nin divânında yer alan na'tlerde oldukça sade bir üslûbu benimsediği görülür. Bu durum şairin Türkçe ve Farsça divânlarındaki üslûbuyla da örtüşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fâik Ömer Efendi, Divân-ı Nu'ût, Hz. Peygamber, Na't.

ABSTRACT

An Ottoman Intellectual Fâik Ömer Efendi And His Divân-ı Nu'ût

Fâik Ömer Efendi, who lived in the XVIIIth and XIXth centuries, served in many positions for the Ottoman State and sat in the same councils with statemen. He was a poet and an Ottoman intellectual who also had mystical tendencies. There is no information about his place and date of birth. He died in 1245/1829 in İstanbul. Fâik Ömer Efendi had many works, including his Turkish and Persian diwans. Among his works there is a diwân-ı nu'ût, which is not cited in any old literary sources. The manuscript, which is published for the first time in this paper, is listed in *Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi* in the number of 554/2. It consists of lyrics (*gazel*) which are written by making rhyme with each letter of the Ottoman Turkish alphabet. In the end of the manuscript, there is also a eulogy for The Twelve Imams written by the poet. It can be seen in the *Divân-ı Nu'ût* that Fâik Ömer Efendi has preferred a quite simple style in all his lyrics. This simplicity is also in line with the poet's style in his Turkish and Persian diwâns.

Keywords: Fâik Ömer Efendi, Divân-ı Nu'ût, Prophet Muhammed, Eulogy.

Giriş

Hz. Peygamber sevgisini dinî inançlarının merkezinde tutan Türkler, bu sevgiyi edebî bir tür olan na't ile pekiştirmişlerdir. Kutadgu Bilig, Divân-ı Hikmet gibi ilk İslâmî eserlerden itibaren kaleme alınan na't, Türk edebiyatında önemli bir tür olagelmıştır. Arap edebiyatı, Fars edebiyatı gibi İslâm etkisinde şekillenen edebiyatlar içinde en çok na't örneğine Türk edebiyatında rastlarız. Aynı

şekilde Türk edebiyatında tevhid, münâcât vb. birçok dinî edebî tür içinde sayı itibarıyla en çok na't yer alır.¹ Edebiyatımızın klasik döneminde hemen her şair na't kaleme almıştır. Yine şairlerden bir kısmının *Na'tî* mahlasını kullandıkları da bilinmektedir.²

Türk edebiyatında na't, Hz. Peygamber'e bağlılığın bir ifadesidir. Şairin Hz. Peygamber'e olan sevgisinin bir tezahürü, hem kaleme alan hem okuyan için bu sevgiyi pekiştirmenin bir aracıdır. Yine şairler na't vasıtası ile Hz. Peygamber'in şefaatine nail olmayı talep ederler. Klasik dönemde bu ve benzeri sâiklerle na't kaleme alan şairlerden bir kısmı Hz. Peygamber için kaleme aldıkları na'tleri belli bir tertip üzere bir araya toplamış ve na'tlerden oluşan divanlar meydana getirmişlerdir. Bu suretle de edebî geleneğimizde *divân-ı nu'ût* olarak isimlendirilen müstakil eserler ortaya çıkmıştır.

Divân-ı nu'ûtlar hurûf-ı hecâyâ göre tertip edilir. Alfabedeki her harfin kafiyesiyle kaleme alınan na'tlerin bir araya gelmesiyle oluşur. Klasik Türk edebiyatında na'tlerini bir araya getirerek divân tertip etmiş birçok isim olmakla birlikte bu isimlerin en meşhuru Yahyâ Nazîm'dir (ö. 1727).³ Özellikle na'tleri ve musıkîşinaslığı ile tanınan Yahyâ Nazîm na'tlerinden oluşan beş ayrı divânın sahibidir.⁴ Klasik Türk edebiyatında divân-ı nu'ût sahibi diğer şairleri şöyle sıralayabiliriz: Himmetzâde Abdî (ö. 1710)⁵, Bursalı İsmail Belîğ (ö. 1729)⁶, Neccârzâde Rızâ (ö. 1746)⁷, Salâhî Efendi (ö. 1783)⁸, Nazîf Efendi (ö. 1859)⁹, Mehmed Tefîk (ö. 1899)¹⁰, Mehmed Fevzi Efendi (ö. 1900).¹¹

¹ Emine Yeniterzi, "Na't" (Türk Edebiyatı), *DİA*, İstanbul 2006, C. 32, s. 436.

² Na'tî Çelebi (ö. 1679), Na'tî Ahmed Paşa (1536'da hayatta), Gelibolulu Mehmed Efendi (ö. 1679), Na'tî Mustafa (ö. 1718), Gaziantepi Kunduracı Na'tî Efendi (1785'te hayatta) şairlerinde *Na'tî* mahlasını kullanmış şairlerdir. Konuya ilişkin bk. Ahmet Yılmaz, "Türk Edebiyatında Na'tî Mahlasını Kullanan Şairler", *İstem*, Yıl: 1, Sayı: 2, 2003, s. 77-80.

³ Yahyâ Nazîm için bk. Mustafa Uzun-Nûri Özcan, "Nazîm", *DİA*, C. 32, s. 452-453.

⁴ Yahyâ Nazîm'e ait beş divân bir araya getirilerek İstanbul'da 1841'de basılmıştır. Nazîm, *Divân-ı Belâgat-Uvân-ı Nazîm, Neşr: Mehmed Nâil*, İstanbul 1257/1841, 500s. Basılan eser esas alınarak divânlar üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Bk. Nevin Gümüş, *Yahyâ Nazîm Divânı I*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 1992; Aynur Çağlı İşlek, *Yahyâ Nazîm Divânı II*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 1991; Mehmet Şimşek, *Yahyâ Nazîm Divânı (III. Divân)*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 2007; Ahmet Kurban, *Yahyâ Nazîm Divânı IV*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 1992; Şaziye Kayhan (Ertürk), *Yahyâ Nazîm Divânı 5*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 1996.

⁵ Abdülmecit İslamoğlu, *Himmetzâde Abdullah (Abdî), Hayatı, Eserleri ve Divân-ı Nu'ût'u*, YLT, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2003.

⁶ Kaynaklarda Bursalı İsmail Belîğ'e atfedilen *Seb'a-i Seyyâre* isimli bir eser mevcuttur. Yedi na'tin bir araya geldiği eserin bilinen bir nüshası yoktur.

⁷ Şairin divanı tevhid, münâcât ve na't türünde eserler içerir. Eserin büyük çoğunluğu na'tlerden oluşur. Eser üzerine yapılan iki yüksek lisans çalışması mevcuttur. Bk. Mehmet Özdemir, *Neccârzâde Rızâ Divânı'nın Edisyon Kitiği*, Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE, Afyon 1999; Tülin Danacı, *Neccâr-zâde Şeyh Rızâ Divânı*, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 1988.

⁸ Salâhî'ye ait divân-ı nu'ût Mehmet Akkuş tarafından neşredilmiştir. Bk. Mehmet Akkuş, *Hz. Peygamber'e Na'tlar (Divân-ı Nu'ût-ı Salâhî)*, Ankara 1999. Eserin ikinci bir basımı için bk. Mehmet Akkuş, *Hz. Peygamber'e Na'tlar (Divân-ı Nu'ût-ı Salâhî)*, İstanbul 2002.

⁹ Mehmet Elaldı, *Nazîf, Hayatı, Eserleri, Edebî Şahsiyeti ve Divânı'nın Tenkidli Metni*, YLT, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 2005.

¹⁰ Kaynaklarda Divânçe-i Tefîk ve Kasâid-i Tefîk isimleriyle zikredilen eser birçok kez matbu olarak basılmıştır. Eserin ilk baskısı Mısır'da yapılmıştır. Bk. Çerkeş Şeyhizâde Mehmed Tefîk, *Kasâid-i Tefîk*, Mısır 1283.

¹¹ *Et-Tevessülâtü'l-Fevziyye fi'n-Nu'ûti'n-Nebeviyye* isimli eser iki kez basılmıştır. Bk. Mehmed Fevzi Efendi, *Et-Tevessülâtü'l-Fevziyye fi'n-Nu'ûti'n-Nebeviyye*, 1303/1885-86. Mehmed Fevzi Efendi,

Bu isimlere ek olarak kaynaklarda zikredilmeyen bir divân-ı nu'ût ise Fâik Ömer Efendi'ye (ö. 1829-1830) aittir. Fâik Ömer Efendi'ye ait bu divâna kaynaklarda atıfta bulunulmamış ve eser üzerinde herhangi çalışma yapılmamıştır. Bu makalede Fâik Ömer Efendi'nin hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilecek, tarafımızca yapılan katalog taramalarında tespit edilen tek nüsha divân-ı nu'ûtu neşredilecektir.

Fâik Ömer Efendi

Son dönem tezkirelerinde Fâik Ömer Efendi hakkında verilen bilgiler oldukça kısıtlıdır.¹² Şair, *Osmanlı Müellifleri*'nde Ömer Fâik Efendi İbn-i Abdullah künyesiyle yer alır. Bursalı Mehmed Tâhir şairin doğum yerine ve tarihine ilişkin herhangi bir bilgi vermemiştir. Eserde şair hakkında şu ifadeler yer verilir: *Hâcegân-ı divân-ı humâyından ma'ârif-şinâs bir zâttır. Şıkk-ı sâni defterdârı olmuşdu. 1245'de İstanbul'da irthâl itdi. Nizâmü'l-Âtik fi Bahri'l-Amîk isminde Türkçe bir eser-i târihi ile mürşidi Neccârzâde Şeyh Sıddîk Efendi merhûmun menâkıbını havî Makâlât-ı Sıddîkiyye nâmında bir eseri de vardır ki bu eseri matbu'dur. Tabî'at-i şî'riyyeye de mâlikdir.*¹³

Kâmusu'l-Alâm'da ise Fâik Ömer Efendi'ye dair şu bilgilerle yetinilir: *Fâik Efendi; müteahhîrîn-i suarâ-yı Osmâniyyeden dört kişinin ism ü mahlasıdır. Birincisi Ömer [Fâik]; şıkk-ı sâlis defterdârı iken 1245 tarihinde vefât itmiştir. Şu matla' onundur:*

Kûy-ı vasla hatt-ı cânân perr ü bâlimdir benim
Daldan dala konan murg-ı hayâlimdir benim¹⁴

Şaire ilişkin en detaylı bilgi ise İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal'in tezkiresinde yer alır.¹⁵ İbnü'l-Emin'in eserinde Fâik Ömer Efendi'nin ilk görevinin vüzerâ kapı kethüdâları maiyetinde mühürdarlık olduğu, daha sonra ise şairin hocalık görevinde bulunduğu zikredilmiştir.¹⁶ Yine defterdarlığı ve devlet kademisinde farklı memuriyetlerde bulunduğu da zikredilir. Şairin evvelen Sadeddin Cibavî sülâlesinden Şeyh Mehmed Sâdik Efendi'nin müridi olup, Sa'diye Târikatı'na intisabı olduğu sonradan Neccârzâde Şeyh Sıddîk Efendi'ye mürid olup Nakşibendiye'ye sâlik olduğu verilen bilgiler arasındadır. Tezkirede şairin aşâğıda matla'ları verilen iki gazeline yer verilmiştir:

Âşık-ı dil-hasteye olmazsa cânân âşinâ
Çeşmi pür-hûnî olur elbette giryân âşinâ

→ →

Et-Tevesşülâtü'l-Fevziyye fi'n-Nu'ûti'n-Nebevîyye, İstanbul 1318/1900-1901.

¹² Şair hakkında bilgi veren kaynaklar için bk. Fatîm Davud, *Hâtimetü'l-Eş'âr*, İstanbul 1271, s. 315; Şemseddin Sami, *Kâmûsü'l-Alâm*, İstanbul 1314, C. 5, s. 3340; Bursalı Mehmed Tâhir, *Osmanlı Müellifleri*, Ankara 2003, C. 3, s. 106-107; İbnü'l-Emin Mahmûd Kemâl, *Son Asır Türk Şairleri*, İstanbul 1930, s. 350-351; Mehmet Nâil Tuman, *Tuhfe-i Nâilî*, Ankara 2001, C. 2, s. 743.

¹³ Bursalı Mehmed Tâhir, *Osmanlı Müellifleri*, Ankara 2003, C. 3, s. 106-107.

¹⁴ Şemseddin Sami, *Kâmûsü'l-Alâm*, İstanbul 1314, C. 5, s. 3340.

¹⁵ İbnü'l-Emin Mahmûd Kemâl, *Son Asır Türk Şairleri*, İstanbul 1930, s. 350-351.

¹⁶ Aynı bilgilerin yer aldığı bir diğer tezkire için bk. Fatîm Davud, *Hâtimetü'l-Eş'âr*, İstanbul 1271, s. 315.

Nokta-i vahdeti zâhid bize takrîr itme
Kesrete dil virerek sen anı teksîr itme¹⁷

Tezkirelerde hakkında verilen kısıtlı bilgiler içinde şairin doğum tarihine ve doğum yerine ilişkin bir bilgi mevcut değildir. Bununla birlikte şairin XVIII. asrın sonlarında ve XIX. asrın başlarında devletin birçok kademesinde farklı memuriyetlerde bulunmuş bir isim olduğunu öğreniyoruz. Şairin tasavvufi yönü tezkirelerden edindiğimiz bilgiler arasındadır. Yaşadığı dönemde bilgisi ve kültürüyle tanınan ve şairlik tabiatına sahip bir isim olduğu anlaşılan Fâik Ömer Efendi, Farsça divan tertip edebilecek kadar bu dile hâkim bir zattır. Hakkında verilen bilgilerden şairin iyi bir eğitim aldığını ve sosyal muhit olarak ayrıcalıklı meclislerde bulunduğunu söyleyebiliriz. Yaşadığı dönemin birçok önemli şahsiyetiyle arkadaşlık kurmuştur.

Fâik Ömer Efendi 1245/1829-30 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Nereye defnedildiğine ilişkin tezkirelerde herhangi bir bilgi mevcut değildir. Şairin Türkçe ve Farsça divânı mevcuttur. Gerek na'tlerinde gerek divânında yer alan şiirlerde, şairin sade üslûbu dikkat çeker. Şiirlerinde tasavvufi eğilimler ve hakîmâne bir söyleyiş öne çıkar. Şairin Sa'diye ve daha sonra Nakşibendiye tarikatına intisabı olmakla birlikte Mevleviliğe, Melâmiliğe, Gülşeniliğe ve Halvetiliğe olan ilgisi şiirlerine yansımıştır.¹⁸ Yaşadığı dönemde şairin en çok etkilendiği isim hem bir mutasavvıf hem de iyi bir şair olması itibarıyla Şeyh Gâlib olmuştur. Bunda şairin Mevleviliğe olan ilgisinin ve Şeyh Gâlib'le aynı dönemde yaşamasının etkili olduğu söylenebilir. Bununla birlikte Sebki Hindî tarzını benimsemiş olan Şeyh Gâlib'e göre üslûbu oldukça sadedir.¹⁹ Döneminin önde gelen şairleri arasında yer almayan Fâik Ömer Efendi'ye ait şiirlerin bir fevkalâdelik içermediği de söylenebilir.²⁰

Şairin Türkçe ve Farsça divânı dışında başka eserleri de mevcuttur. Çalışmanın bu aşamasında şaire ait eserler hakkında bilgi verilecektir.

Eserleri

1- Nizâmü'l-Atîk fî Bahri'l-Amîk: İbnü'l-Emin, şairin Sultan III. Selim'in sır kâtibi Ahmed Efendi ile birlikte olduğu bir mecliste Ahmed Efendi'nin ısrarı üzerine bu eseri kaleme aldığını bildirmektedir.²¹ Eser şairin devlet nizamına ilişkin kaleme aldığı mensur bir risaledir.²²

2- Makâlât-ı Sıddîkiyye: Şairin mürşidi Neccârzâde Şeyh Sıddık Efendi'nin menâkıbını anlattığı eseridir. Eser 1210/1795-96 yılında İstanbul'da basılmıştır.²³

¹⁷ İbnü'l-Emin Mahmûd Kemâl, *age*, s. 351.

¹⁸ Arzu Coşkunyürek, *Fâik Ömer Efendi Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni*, Muğla Üniversitesi SBE, Muğla 2007, s. 5.

¹⁹ Arzu Coşkunyürek, *age*, s. 8.

²⁰ *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, İstanbul 1979, C. 3, s. 147.

²¹ İbnü'l-Emin Mahmûd Kemâl, *age*, s. 351.

²² Eserin bir fotokopisi İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY 5836 numarada bulunmaktadır.

²³ Makâlât-ı Sıddîkiyye ve sair risalelerin yer aldığı Osmanlıca matbu kitap için bk. *Tercüme-i Muhtasarü'l-Velâye*, Ebu Abdullah Muhammed Semerkandî, s. 1-63; *Menkıbetü'l-Evliyâyıyye fî Ahvâlî'r-*

- 3- Lübb-i Sûhan:** Fâik Ömer Efendi'nin Hâfız'a ait meşhur "Elâ yâ eyyühe's sâkî edir ke'sen ve nâvilhâ" mısraına yaptığı tasavvufî bir şerhtir.²⁴
- 4- Türkçe ve Farsça Divân:** Şairin Farsça ve Türkçe olmak üzere iki kısımdan oluşan divânıdır. Mürettep bir divândır. Fâik Ömer Efendi'ye ait divânın kataloglarda yer alan 7 nüshası tespit edilmiştir.²⁵
- 5- Divân-ı Nu'ût:** Şairin tezkirelerde ve hakkında yapılan çalışmalarda zikredilmeyen müstakil bir eseridir. Na'tlerin hurûf-ı hecâ sırasına göre tertip edildiği tek nüsha eser, tarafımızca katalog taramalarında tespit edilmiştir. Eser hakkında detaylı bilgi aşağıda verilecektir.

Şair hakkında bilgi veren eserlerin ve çalışmaların bir kısmında *Ahvâl-i Rızâiyye* isimli bir eserin daha olduğu belirtilmektedir.²⁶ Bu eserin şaire ait *Makâlât-ı Sıddîkiyye* ile basıldığı da belirtilmiştir. Tam ismi *Menkıbetü'l-Evliyâiyye fî Ahvâl-i Rızâiyye* olan ve *Makâlât-ı Sıddîkiyye* ile birlikte basılan eserin müellifi bir başka kayıta da Ahmed Nüzhet Efendi olarak yer alır.²⁷

Divân-ı Nu'ût-ı Fâik

Şaire ait divân-ı nu'ût *Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi*, 554/2 numarada yer almaktadır. Divân Fâik Ömer Efendi'nin hurûf-ı hecâ sırasıyla telif ettiği na't-i şeriflerinden oluşur. İstanbul Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi yazma eserler katalogunda divân *Na't-ı Şerifler Mecmuası* olarak kaydedilmiştir. Kanaatimizce divânın daha önce tespit edilememesi katalog bilgisindeki yanlışlıktan kaynaklanmaktadır.²⁸

Yazma Eserin Tanıtımı:

- Başı:** Ey Kerîm ü Ekrem ü Hâllâk-ı cümle mâ-sivâ
V'ey Raḥîm u Râziḳ u Rezzâḳ Zü'l-cüd-ı 'atâ [1b]
- Sonu:** Bu Fâ'îḳ bunlarıñ bâb-ı kerîm-i seḡlerindendir
Budur sermâye-i sūd u tesellîsi bi-ḡamdillâḡ [22a]

→ →

Rızâiyye, Ahmed Nüzhet er-Ruhâvî, s. 64-131, *Şerhu Gazel-i Hazret-i Mevlânâ Abdurrahman Camîi*, Arapzâde Hoca Muhammed İlmî b. Halil Edirnevî, s. 132-136; *Risâle-i Esfâr-ı Erbaa*, Neccâr-zâde Şeyh Sıddîk Efendi, s. 138-143; *Makâlât-ı Sıddîkiyye*, Fâik Ömer Efendi, s. 144-178, Tabhane-i Amire Litografya Destgahı, İstanbul 1272. Matbu esere İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi Osmanlıca Risaleler Veri Tabanı'ndan ulaşılabilir.

²⁴ Şerhi konu edinen bir bildiri için bk. İsmail Hakkı Aksoy, "Fâik'in, 'Elâ Yâ Eyyühe's-Sâkî Edir Ke'sen Ve Nâvilhâ' Mısraına Tasavvufî Bir Şerhi: Lübb-i Sûhan", *IV. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu (Prof. Dr. Abdülkerim Abdülkadiröğlü Hâtırasına)*, 4-5 Mayıs 2009, Kayseri.

²⁵ Şairin divânı üzerine bugüne kadar iki yüksek lisans çalışması yapılmıştır. Bk. Arzu Coşkunyürek, *Fâik Ömer Efendi Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Divânının Tenkidli Metni*, Muğla Üniversitesi SBE, Muğla 2007; Hande Büyükkaya, *Fâik Ömer ve Divanı: Karşılaştırmalı Metin-Inceleme*, İstanbul Kültür Üniversitesi SBE, İstanbul 2008.

²⁶ Bk. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, İstanbul 1979, C. 3, s. 147. Şairin divânı üzerine yapılan iki yüksek lisans çalışmasında da şairin böyle bir eseri olduğu belirtilmiştir. Bk. Arzu Coşkunyürek, *age*, s. 9; Hande Büyükkaya, *age*, s. 7.

²⁷ Bk. *Tercüme-i Muhtasarü'l-Velâye* ve diğer risaleler; s. 64, Tabhane-i Amire Litografya Destgahı, İstanbul 1272.

²⁸ Yazma nüshada esere müellif ya da müstensih tarafından verilmiş bir isim yoktur. Bununla birlikte eserde hurûf-ı heca sırasına göre her harften kafiyeyle kaleme alınmış bir gazel yer aldığı için eser bir divân-ı nu'üttür.

Sütun ve Satır Sayısı: Her sayfada bir sütun yer alır. Satır sayısı çoğunlukla 20 olmakla birlikte bazı varaklarda değişkenlik arzeder.

Müellif: Fâik Ömer Efendi (ö. 1245/1829-30).

İstinsah Tarihi: Yazma nüshadaki tahrir kaydı Fî 5 Câ Sene 1245 şeklindedir.

Müstensih: İstinsah edenin kim olduğuna ilişkin bir kayıt düşülmemiştir. Eserin müellif hattı olması muhtemeldir. Yazmanın tahrir kaydındaki 1245/1829-30 senesi, Fâik Ömer Efendi'nin vefat ettiği senedir. Buradan yola çıkarak divân-ı nu'ûtun şairin vefatından önceki son eseri olduğu söylenebilir.

Varak Sayısı: Yazma 22 varaktan oluşur.

Yazı Özelliği: Harekesiz düzgün talik hatla kaleme alınmıştır. Yazmada yer alan şiirlerin başlıklarında yer yer kırmızı mürekkep kullanılmıştır.

Şekil ve Muhteva Özellikleri

Fâik Ömer Efendi'nin *Divân-ı Nu'ût*'u kaside nazım şeklinde bir münâcât ile başlar (1b-2a). Ardından biri müsemmen diğeri terci-i bend iki na't yer alır (2b-5b). Daha sonra şairin hurûf-ı hecâ sırasıyla tertip ettiği gazel nazım şekliyle kaleme alınmış 46 na't gelir (6a-21a). Divân müellifin bağışlanma talep ettiği bir kıta ile son bulur (21a). Divânın yer aldığı yazmada eser tamamen erdikten sonra müellife ait bir de on iki imam methiyesi bulunmaktadır (21b-22a). On iki imam methiyesi ile birlikte yazma nüshada toplam 51 şiir metni yer alır.

Divânda yer alan na'tlerin dördü Farsça kaleme alınmıştır. Şairin Farsça'ya hâkimiyeti ve Farsça divânı olduğu bilinmektedir. Yine divân-ı nu'ûtta yer alan na'tlerin beşine şaire ait Türkçe divânda rastlarız. Na'tlerin bir kısmının şairin divânında da yer alması eserin Fâik Ömer Efendi'ye aidiyeti konusunda bir şüphe bırakmamaktadır.

Na'tlerde Kullanılan Aruz Kalıpları

Şair aruz vezni ile kaleme aldığı na'tlerde en çok *Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün* kalıbını kullanmıştır. Aruzun uzun soluklu kalıplarının kısa soluklu kalıplara nispetle daha çok tercih edildiği görülür. Aşağıda yer alan tabloda na'tlerde kullanılan aruz kalıpları ve kullanım sıklıkları gösterilmiştir:

Sıra	Kullanılan Vezin	Kullanım Sıklığı
1	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	20
2	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün	8
3	Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün	6
4	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün	6
5	Mef'ülü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ülün	4
6	Mef'ülü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün	4
7	Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün	2
8	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün	1

Na'tlerde Yer Alan Ayet ve Hadis İktibasları

Klasik Türk şiirinde na'tlerin başlıca hususiyetlerinden biri metinlerin birçok ayet ve hadis iktibasını içermesidir. Na't kaleme alan her şair Hz. Muhammed'i (sav) tavsif ederken ayet ve hadislerden iktibaslar yapar. Fâik Ömer Efendi'nin na'tlerinde de bu iktibasları görüyoruz. Aşağıda na't metinlerinde yer alan ayet ve hadis iktibasları gösterilmiş ve iktibaslara metinlerden örnekler verilmiştir.

Ayetler

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

“Rabbiniz şöyle buyurdu: Bana dua edin, kabul edeyim. Çünkü bana ibadeti bırakıp büyüklük taslayanlar aşağılanarak cehenneme gireceklerdir.”²⁹

Çünkü **üd'ünî** buyurdun ey kerîm ey gafûr
Ben de bi'l'acız eyledim da'vâtımı Yâ Rabbenâ [1b, 1/6]

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

“(Resûlüm!) Biz seni âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik.”³⁰

Nür-ı Hâksın ey vücûdî **rahmeten li'l-'âlemîn**
Hep tufeyliñdir cemî'-i enbiyâ vü mürselîn [3b, 3/VI-4]³¹

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى

“Bilsin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur.”³²

Leyse li'l-insâni illâ mâ sa'âdan feyz ola
Kûze-i dil 'ayn-ı 'aşk-ı ma'nevîden hep dola [3b, 2/VII-2]

صَادِقُ الْوَعْدِ

İfade “sözünde duran, vadini yerine getiren” anlamına gelir. Kur'ân-ı Kerim'de Meryem Sûresinde Hz. İsmail için kullanılmıştır. “(Resûlüm!) Kitap'ta İsmâil'i de an. Gerçekten o, sözüne sâdıktı, resûl ve nebî idi.”³³ İfade İslâm kültüründe Hz. Peygamber için de kullanılmıştır. Hz. Peygamber için Emîn sıfatıyla birlikte kullanılır.

Bir ismiñ **şâdıku'l-va'di'l-emîndir**
Kamu kavlinde aşdağsın Efendim [14b, 31/4]

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

“Bir şey yaratmak istediği zaman O'nun yaptığı 'Ol' demekten ibarettir.

²⁹ Mü'min 40/60. Çalışmada alıntılanan ayetlerde Türkiye Diyanet Vakfı tarafından yayımlanmış olan meal kullanılmıştır. Bk. *Kur'ân-ı Kerim ve Açıklamalı Meâli*, Heyet, Ankara 1993.

³⁰ Enbiyâ 21/107.

³¹ Ayetten iktibasın yer aldığı diğer beyitleri için bk. 2/V-1; 5/2; 13/6; 33/4; 49/4.

³² Necm 53/39.

³³ Meryem 19/54.

Hemen oluverir.”³⁴

Emr-i **kün** aḥkāmı ‘aşkıñla olup ḥālet-fezā
Zāhir oldı ḥubb-i zātıñla cemī‘-i māsivā [3b, 3/II-2]

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى * فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى

“Sonra (Muhammed'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. O kadar ki (birleş-tirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu.”³⁵

Ey şeh-i maḥrem-i nāz-ı ḥarem-i **ev ednā**
Ve’y zīyā-güster-i şadr-ı şeref-i **şümme denā** [5a, 4/1]36

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا

“Ey iman edenler! Samimi bir tevbe ile Allah'a dönün.”³⁷

Semā vü arza meb‘ūş oldığı dem
Didiler ins ü cin ser-cümle **tübū** [15b, 34/5]

وَيَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ

“Ey kavmim! Gerçekten sizin için o bağırışıp çağırışma gününden, arkanıza dönüp kaçacağınız günden korkuyorum.”³⁸

‘Afv olunmaz mı saña ‘aşık olan **yevme’t-tenād**
Dūd-ı āh-ı ‘aşıkāndır vechiniñ yüz karesi [19b, 44/4]

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا

“Bir gece, kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye (Muham-med) kulunu Mescid-i Harām’dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götürün Allah noksan sıfatlardan münezzehtir; O, gerçekten işitendir, görendir.”³⁹

Ey serîr-i bezm-i **Subḥāne’llezî** seyrinde şāh
V’ey emîr-i taht-ı kevneyn-i mu‘allā bār-gāh [16a, 36/1]

Hadisler⁴⁰

كُنْتُ كَنْزًا مَخْفِيًّا

“Ben, gizli bir hazine idim; bilinip tanınmak istedim ve bilineyim diye mahlûkâtı yarattım.”⁴¹

³⁴ Yasin 36/82. “Kün” ifadesinin geçtiği diğer ayet-i kerimeler için bk. Bakara 2/117; Nahl 16/40.

³⁵ Necm 53/8-9.

³⁶ Ayetten iktibasın yer aldığı diğer beyitleri için bk. 3/II-3; 3/VIII-1; 4/1; 6/3; 17/5; 34/3.

³⁷ Tahrim 66/8.

³⁸ Mü’min 40/32-33.

³⁹ İsrâ, 17/1.

⁴⁰ Makalenin bu kısmında şairin iktibasta bulunduğu hadisler kaynaklarıyla birlikte zikredilmiş, na’t metinlerinden iktibas örnekleri verilmiştir. Bununla birlikte hadislerin sıhhat dereceleri ve senetlerine ilişkin hususiyetler bu çalışmanın dışında tutulmuştur.

⁴¹ Aclûnî, *Keşfü’l-Hafâ*, C. 2, s. 132.

Hubb-ı zâtîñ feyz-i **küntü kenz** ile memlû iken
Nürdan gencîne-i vaḥdetde bir incü iken [4a, 3/III-2]

لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ

“(Ey Resûlüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım.”⁴²

Mebde-i evvel ü âḫîr şeref-i zâtîñdır
Zât-ı pākindir olan nükte-i **levlâke** sezâ [5b, 4/3]⁴³

لِي مَعَ اللَّهِ وَقْتُتْ

“Allah ile benim öyle bir vaktim vardır ki, oraya ne nebiyy-i mürsel sıḡar, ne de melek-i mukarreb.”⁴⁴

Serîr-i **î-me'allâhi** hemîşe cilve-gâhîñdır
Ḥarîm-i vaḥdet içre muḫteremsin Yâ Resûla'llâh [16b, 37/5]⁴⁵

Na'tlerde şairin en çok iktibasta bulunduğu ayetler Hz. Peygamber'in âlemlere rahmet olarak gönderildiğini bildiren ayet-i kerime (Enbiyâ 21/107) ve Hz. Peygamber'in miracının anlatıldığı ayet-i kerimelerdir (Necm 53/8-9). Hadisler içinde ise *Levlâk hadîsi* olarak bilinen ve âlemin Hz. Muhammed (sav) hürmetine var edildiğini ifade eden hadis-i kutsîden sıkça iktibasta bulunduğu görülmektedir.

⁴² Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, s. 164.

⁴³ Hadisten iktibasın yer aldığı diğer beyitler için bk. 2/V-3; 3/VII-1; 4/3; 5/4; 6/2; 7/2; 13/6; 28/6; 33/4; 41/2; 45/10.

⁴⁴ Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C. 2, s. 173.

⁴⁵ Hadisten iktibasın yer aldığı diğer beyitler için bk. 8/2; 16/2; 42/2; 49/3.

Divân-1 Nu‘üt-1 Fâ‘ik**1 Münâcât**

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1b 1 Ey Kerîm ü Ekrem ü Hâllâk-ı cümle mâ-sivâ
V’ey Raḥîm u Râziḳ u Rezzâḳ Zü’l-cüd-ı ‘atâ
- 2 V’ey zahîr ü müşfik-i rûzî-resân-ı her ‘ibâd
Pâdişâh-ı bî-menend-i fermân-dih-i her dü-serâ
- 3 Rû-siyeh bir derd-mend mücrim ḳulum dermân seniñ
Rûz u şeb ‘işyân benim iḥsân seniñdir dâ’imâ
- 4 Vâdi-i ‘işyânı tayy itmekde yokdur melce’im
İsm-i Hâdî mazharı itmekle luḫf it ḳıl rehâ
- 5 Tevbe Yâ Rabbî cemî‘-i cürmüme her ân u dem
Hâzır u ğâ’ib melekler şâhid olsunlar baña
- 6 Çünkü *üd‘ünî* buyurduñ ey kerîm ey ğâfûr⁴⁶
Ben de bi’l‘aciz eyledim da‘vâtımı Yâ Rabbenâ
- 2a 7 Ḳul seniñ fermân seniñdir Yâ Mucîb
Ben niyâz itdim icâbet eylemek ḳaldı saña
- 8 Yâ İlâhî zât-ı pâkiñ hürmeti ḥaḳḳı için
Hem bi-ḥaḳḳ-ı mazhar-ı tâmiñ Muḥammed Muştafâ
- 9 Hem bi-ḥaḳḳ-ı leyle-i mi‘râcdaki sırr-ı vişâl
Hem bi-ḥaḳḳ-ı hürmet-i sertâc olan ‘âl-i ‘abâ
- 10 Beyt-i dilde ḳalmasun Yâ Rabbî nefsim bütleri
Çend rûḫı ğâlib eyle ḳalmasun ḳayd-ı sivâ
- 11 Müncelî olsun göñül mir’âtı görsün çeşm-i dil
Sırr-ı esmâdan müsemmâ neydigin bilsün şehâ

⁴⁶ “Rabbiniz şöyle buyurdu: Bana dua edin, kabul edeyim. Çünkü bana ibadeti bırakıp büyüklük taslayanlar aşağılanarak cehenneme gireceklerdir.” Mü’min 40/60.

- 12 Cehl-i nâ-bînâyı zulmetde koma Yâ Rab meded
Çerç-i albim şems-i feyziñle bula nûr-ı ziyâ
- 13 Bunda anda eyleme a'mâ beni ey luf[1] o
Bunda anda çeşm-i ma'nâ ola Yâ Rab rûşinâ
- 14 Maħrem-i râziñ Ĥabîb-i Ekremiñ olsun şefî'
Âl ü evlâdiyle ĥaşr eyle beni rûz-ı cezâ
- 15 'Aşıkân-ı ehl-i nâz ile niyâz ehli daħı
Cem' ü farıñ câmi'î ceyš-i gürûh-ı pür-vefâ
- 16 Hem şefî' u yâverim olsunlar ol demde baña
Cümle aşĥâb-ı şefâ'at vâşılân-ı evliyâ

2 Na't-i Şerîf-i Müsemmen

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 2b 1 Bir şebân-geh yem nişâr iken dü çeşm-i ĥayretim
Naħl-i göñlüm âşiyân itmişdi murġ-ı fikretim
- 2 Tâli'-i nâ-sâzıma itdi su'al mâhiyyetim
N'oldı didim bu felekde bâ'ış-i naħsiyyetim
- 3 Ser-fürü itmem saña vardır benüm faħriyyetim
Zâhir iken 'âlem-i ervâĥda her 'ulviyyetim
- 4 Didigüm Ĥa virgisidir cevher-i nazm-ı belîġ
Sarf idersen cevher-i güftârı beyhûde dirîġ

II

- 1 'Acz ile medĥ-i Resûl-i Ekreme fırşant iken
Na't-i pâki saña şûrî ma'nevî 'izzet iken
- 2 Söyle bu ġaflet nedir hüş-yâr-ı zî-fikret iken
Na't-i pâki Muştafa ser-mâye-i rif'at iken
- 3 Maġfîret taĥşîline bî-şübhe bir ruĥşat iken
Lâyık-ı nad-i şefâ'at nâzım-ı ümmet iken
- 4 Ġâfil olma şâfi'-i her mücrim-i ümmet odur
Her dü-'âlem ehline meb'ûş olan raĥmet odur

III

- 1 Halka bend-i gūşum olduḡda bu pend-i dil-rubā
Buldı mir'āt-ı dilim ol demde şāf u incilā
- 2 Līk yok imkānı ḡaḡḡ-ı na'tini itmek edā
Hīç beşer ḡādir midir meddāhı olmuşdur Hūdā
- 3 Arzū-yı şevḡ-i dildir 'afv olunsam da sezā
Ben cesāretle bu na't-i pāke itdim ibtidā
- 4 Fikr idüp 'işyānımı aldım elime ḡāmemi
Şafḡa-i 'acz üzre yazdım bu şefā'at nāmemi

IV

- 3a 1 Yā Resūla'llāh benem naḡd-i şefā'at sā'ili
Yevm-i mev'ūd olmaya cürmüm şefā'at ḡā'ili
- 2 Maḡhar-ı iḡsān ola na't-i şerīfīñ ḡā'ili
Zāt-ı pākindir olan hep ins ü cinnīñ mā'ili
- 3 Vuşlat-ı ḡaḡḡıñ şeb-i İsrāda sensin nā'ili
Bulmadı bu 'izzeti hīç bir resūlūñ kāmili
- 4 Maḡhar-ı tām-ı Hūdādır zāt-ı pāk-i Muştafā
Hīç maḡrūm ola mı aña idenler ilticā

V

- 1 Muştafādır sūrūr-ı sālār-ı ceyşü'l-mürselīn
Muştafādır ḡaşılı ol *rahmeten li'l-'ālemīn*⁴⁷
- 2 Muştafādır āḡir ü evvelde faḡrū'l-evvelīn
Muştafādır ḡurb-i ḡaḡla ya'ni 'izz ü nāzenīn
- 3 Muştafādır ḡaşr-ı vaḡdetde hemīşe dil-nişīn
Muştafādır taḡt-ı *levlāk* ile maḡbūb-ı ḡüzīn⁴⁸
- 4 'Ācizān-ı ümmetiñ oldur olan feryād-resi
İrişür ol ḡāzrete hep ümmetiñ şīt ü sesi

⁴⁷ "(Resūlüm!) Biz seni ālemlere ancak rahmet olarak gönderdik." Enbiyā 21/107.

⁴⁸ "(Ey Resūlüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım." Aclūnī, *Keşfü'l-Hafā*, C.2, s. 164.

VI

- 1 Vaḥdet-i şıdk eyledikde ol dü gîfî serveri
İns ü cinniñ aqdı tûfân-veş o dem çeşm-i teri
- 2 Buldı noqşân dem-be-dem hep rûy-ı arzıñ cevheri
'Âlem-i kevn-i fesâd oldı cihânıñ her yeri
- 3b 3 Olmuşum ben 'âşiyân-ı ümmetiniñ kemteri
Ola ol dem ben güneh-kârıñ şefâ'at-âveri
- 4 Menba'-ı cüd u teraḥḥümdür Resûl-i muḥterem
Ġam degil oldur şeff' ü zû'l-kerem yevmü'n-nedem

VII

- 1 İstiḳâmetle girerse 'azm ile kim bu yola
Arayan maqşûdını elbetde ol bir gün bula
- 2 Leyse li'l-insâni *illâ mâ sa'âdan feyz* ola⁴⁹
Kûze-i dil 'ayn-ı 'aşq-ı ma'nevîden hep dola
- 3 Rûḥ-ı pāk-i faḥr-i 'âlemden niyâz itsem n'ola
Ol kerem meşreb şefâ'at itse bu *Fâ'ik* kula
- 4 Hâl olurdu hep aniñ her ḳâli eylerdi eşer
Ol ki dil-bend-i ümmîddir lütfına şâm u seher

3 Tercî'-i Bend-i Na't-i Şerîf-i Nebevî⁵⁰

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

I

- 1 Ey zuhûrı nûr-ı pertev-baḥş-ı mihr ü mâh-ı 'aşq
V'ey fûrûğ-ı ḥubb-ı zâtı tâb-ı şubḥ-gâh-ı 'aşq
- 2 Olalı ser-menzil-i vaşlıñ nişân-ı râh-ı 'aşq
'Arşa çıkdı ey kemân ebrü ḥadeng-i âh-ı 'aşq
- 3 Söz bir itmiş güyiyâ tâ ez-ezel efvâh-ı 'aşq
Yek zebân ittifaḳıñdır seniñ bi'llâhi 'aşq

⁴⁹ "Bilsin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur." Necm 53/39.

⁵⁰ Bu terci-i bend şairin divânında da yer almaktadır. Bk. Arzu Coşkunyürek, *Fâik Ömer Efendi Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Divânının Tenkidli Metni*, s. 62-66; Hande Büyükkaya, *Faik Ömer ve Divanı: Karşılaştırmalı Metin-İnceleme*, s. 80-83.

- 4 Harf-i ‘aşkıñ şafha-i ‘âlemden aqdemdir hele
Noqta-i vaqdet gibi bir sırr-ı ‘azamdir hele

II

- 4a 1 Zāt-ı pākin nūr-ı aqdesden olup pertev-nümā
Evvelīn ü āhīrīne ibtidā vü intihā
- 2 Emr-i *kün* aḥkāmı ‘aşkıñla olup ḥālet-fezā⁵¹
Zāhir oldı ḥubb-i zātīñla cemī‘-i māsivā
- 3 Kurb-i *ev ednāy*ı temlīk eylediñ ey zū‘l-‘aṭā⁵²
‘Aşık olmuş zāt-ı pākine Cenāb-ı Kibriyā
- 4 Tāb-ı ‘aşkıñ encüm ü eflāki tenvīr itdi hep
Kıldı qandīl-i meh ü mihri münevver rüz u şeb

III

- 1 Vird-i ğayb esmā-i lā-mevcūde illā hū iken
Sırr-ı vaqdet bī-ḥurūf u bī-şadā pür-gū iken
- 2 Ḥubb-ı zātīñ feyz-i *küntü kenz* ile memlū iken⁵³
Nürdan gencīne-i vaqdetde bir incū iken
- 3 Sünbūlistān-ı dü-gītī ke‘l-‘adem bī-bū iken
Ḥāşılı maḥlūka iqlīm-i ‘adem qaygu iken
- 4 Zāhir oldı nūr-ı ‘aşkıñ itdi ‘ālemler zuhūr
‘Ālem-i ğayb-ı hüviyyetden hüveydādır o nūr

IV

- 1 Ṭālī‘-i nev‘-i beşer ol demde oldı hep sa‘īd
Ādem ü Ḥavvā seniñ nūrundan oldıqda bedīd
- 2 Enbiyā vü mürselīn içre olup qadriñ mezīd
Ḥā‘ce-i her dü serā itdi seni Rabbū‘l-Mecīd
- 4b 3 Oldı şeksiz zāt-ı pākinden dü-‘ālem müstefīd
Sākinān-ı zīr ü bālā maqdemīñle itdi ‘ıyd

⁵¹ “Bir şey yaratmak istediği zaman O’nun yaptığı ‘Ol’ demekten ibarettir.” Yasin 36/82. Ayeti kerime yer alan “kün” ifadesinin geçtiği diğer ayet-i kerimeler için bk. Bakara 2/117; Nahl 16/40.

⁵² “O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu.” Necm 53/9.

⁵³ “Ben, gizli bir hazine idim; bilinip tanınmak istedim ve bilineyim diye mahlūkātı yarattım.” Aclūnī, *Keşfü’l-Hafā*, C. 2, s. 132.

- 4 Mehd-i dehre şaldı mevlüdün o dem ki velvele
Tāk-ı Kisrā oldı tākatsız düçār-ı zelzele

V

- 1 ZİR ü bālā zīver-efzā oldı sūrundan seniñ
Secde-i şükr itdi 'älemler zühürundan seniñ
- 2 Hem Kelīmu'llāh tecellī buldı Tūrundan seniñ
Mażhar-ı nūr-ı nübüvvet oldı nūrundan seniñ
- 3 Buy-ı 'aşk şem itdi teşrīf-i huzūrundan seniñ
İbn-i Meryem maqdem-i pākin buhūrundan seniñ
- 4 Mürde iken kıldı ihyā nice yüz biñ Ādemi
Feyz-i luţfuñla cihāniñ oldılar 'İsī-demi

VI

- 1 Gülşen itdi hār-zār-ı kevnı emr-i bi'setiñ
Bülbül-i bāğ-ı hidāyet oldı şıyt-i da'vetiñ
- 2 Öyle cārī oldı kim āb-ı hayāt-ı şefkatiñ
Ser-be-ser sır-āb-ı gufrān oldı ceş-i ümmetiñ
- 3 Şaldı pertev dehre mihr-i mu'cizāt-ı şevketiñ
Māhi şağ itdi benān-ı hātemiyyet kudretiñ
- 4 Nūr-ı Hāksın ey vücūdi *rahmeten li'l-'ālemīn*⁵⁴
Hep tufeyliñdir cemī'-i enbiyā vü mürselīn

VII

- 1 Zāt-ı pākin kevşer-i *levlākin* oldı serveri⁵⁵
Çār-yāriñdir cünūd-ı evliyā ser-'askeri
- 5a 2 Sensin ey şāh-ı rüsul taht-ı vişāliñ dāveri
Bir şeb-i nūr-ı siyehde tayy idüp nüh çenberi
- 3 Bezm-i İsrāda Cemālu'llāhiñ oldıñ mażharı
Cebre'l āvāre-i 'aşkıñdır ol gündeñ beri
- 4 Nāzenīn-i Rabb-i erhamsın efendim şekk mi var
Saña mīzān-ı nübüvvetde 'aceb bir denk mi var

⁵⁴“(Resülüm!) Biz seni âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik.” Enbiyâ 21/107.

⁵⁵“(Ey Resülüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım.” Aclûni, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, s. 164.

VIII

- 1 Ebruvāniñ *ķābe ķavseyi*niñ rumūzundan nişān⁵⁶
Ol siyeh nūr dü-ĥađdır kıble-gāh-ı ‘āşıkān
- 2 Ehl-i diller derdiniñ dermānı sensin bī-gümān
Yevm-i mev‘ūd zāt-ı pākindir melāz-ı ümmetān
- 3 Sā’il-i nağd-i şefā‘atdır bu mücrim nātüvān
Gel yetiş imdādına ol demde ey faĥr-ı cihān
- 4 Mesned-i şadr-ı şefā‘at saña maĥşüş oldı hep
Ey şeh-i ‘adnān sultān-ı ‘Acem Rüm u ‘Arab

IX

- 1 Ser-nüviştım başıma kudret debīri kaçmadan
Dest-i vaĥşet boynuma ađlāl-i dehşet taķmadan
- 2 Ebr-i cürmümden baña berķ-i mükāfāt çaķmadan
Dideden bārān-veş eşk-i nedāmet aķmadan
- 3 Āteş-i nīrān vücūd-ı nātüvānım yaķmadan
Mālik-i düzaĥ cebīn-i *Fā’iķe* hiķ baķmadan
- 4 Mażharı cūd-ı şefā‘at kıl bu mücrim bī-kesi
Her dü-gītī ey olan ‘ālemleriñ feryād-resi

Fı ĥarfı’l-elif

4 Na’t-i Şerif-i Nebevî

Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilün

- 1 Ey şeh-i maĥrem-i nāz-ı ĥarem-i *ev ednā*⁵⁷
Ve’y ziyā-güster-i şadr-ı şeref-i *sümme denā*⁵⁸
- 5b 2 Dürr-i zātıñ şadef-i ĥayb-ı hüviyyetde iken
Yođiken şaĥn-ı dü-gītīde daĥı kıyad-ı sıvā
- 3 Mebde-i evvel ü āĥir şeref-i zātıñdır
Zāt-ı pākindir olan nükte-i *Ievlāke sezā*⁵⁹

⁵⁶“O kadar ki (birleştireilmiş) iki yay arası kadar..” Necm 53/8-9.

⁵⁷ “...derken daha da yaklaştı.” Necm 53/8-9.

⁵⁸ “Sonra (Muhammed’e) yaklaştı...” Necm 53/8-9.

⁵⁹ “(Ey Resülüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım.” Aclünî, *Keşfü’l-Hafâ*, C.2, s. 164.

- 4 Sürür-ı milket-i tahtü's-şakaleynsin daħı hem
Dâver-i kâfile-i Bedr ü Huneynsin şâhâ
- 5 Rûşinâ oldu kudümüñle o şeb şahñ-ı felek
Yazdı ser-nâme-i mi'râciñ 'uţarid ber-câ
- 6 Oldı dîvânına şaf-beste melâ'ik serheng
İtdi Hâk kürsî-i 'arşı saña ol dem i'tâ
- 7 Olmadı envâr-ı sürür ile münevver dîde
Tütüyâ eyledi hâk-i kademiñ ehl-i semâ
- 8 Vâşıl-ı bezm-i vişâl-i şeb-i İsrâsın sen
Saña maħşûş kemâliyle şuhûd-ı Mevlâ
- 9 Nâzenîn-i harem-i hâş-ı Hudâ zâtıñdır
Sendedir mühr-i nübüvvet ile hatm ü imzâ
- 10 Hûzr-ı lütfuñ n'ola ey kân-ı kerem yevm-i va'îd
İrişüp mehlekeden kılsa şefâ'at ile rehâ
- 11 Hep bu dükkânçe-i 'âlemde güneħdir kârim
Elde sermâye hâţâ nağdı ile şubh u mesâ
- 12 Keşret-i zenb ile ser-defter-i 'aşî ben isem
Hâme-i 'afv ü keremle beni eyle minhâ
- 13 Ümmetinde hele *Fâ'ik* gibi mücrim yokdur
El-meded el-meded ey pâdişeh-i her dü-serâ

Fî harfî'l-elif 5 Na't-i Şerîf-i Nebvî

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 6a 1 Şâh-ı hayl-i enbiyâ Aħmed Muħammed Muştafâ
Tâc-baħş-ı aşfiyâ Aħmed Muħammed Muştafâ
- 2 Nâzenîn-i bezm-i İsrâ mazhar-ı tām-ı Hudâ
Nür-ı zât-ı Kibriyâ Aħmed Muħammed Muştafâ
- 3 Hem hiţâb-ı naşş-ı *erselnâ* habîb-i zü'l-'aţâ⁶⁰
Rahmet-i her dü serâ Aħmed Muħammed Muştafâ

⁶⁰“(Resûlüm!) Biz seni âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik.” Enbiyâ 21/107.

- 4 Bâ'îs-i mecmû'-ı eşyâ şadr-ı *levlâk* ittikâ⁶¹
İbtidâ vü intihâ Aḥmed Muḥammed Muştafâ
- 5 Mâlik-i kenz-i 'atâ yevm-i va'îdde *Fâ'îkâ*
Şâfi'-i rûz-ı cezâ Aḥmed Muḥammed Muştafâ

Fi ḥarfi'l-elif 6 Diğer Na't-i Şerîf

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ey şehinşâh-ı dü-gîfî şadr-ı şaff-ı enbiyâ
Ve'y cenâb-ı 'izzetiñ maḥbûb-ı tâc-ı aşfiyâ
- 2 Tâc-ı *erselnâk* ile sen seyyidü'l-kevneynsin⁶²
Ḥil'at-i *levlâk* ile bu's eyledi Bârî Ḥudâ⁶³
- 3 Mebde-i dâreyn-i raḥmet eyledi Ḥaḳ zâtını
Kâbe kavseyn taḥt-gâhıñ oldı 'izzetle şehâ⁶⁴
- 4 Şehr-i yâr-ı mürselîn ḥatm-i rûsul olduñ hemân
Emrine râm oldı hep ehl-i semâ şems-i sühâ
- 5 Mağfîret sâzî-i hādî-i sübülsin bî-gümân
'Âcizân-ı ümmete şefkatle sensin reh-nümâ
- 6b 6 Olmuşum dil-bend-i ümmîd-i şefâ'at Yâ Resûl
Ḥâşe li'llâh ki olam maḥrûm ben yevm-i cezâ
- 7 Defter-i a'mâlime baḳdırma ol demde benim
Âteş-i duzaḥla yaḳdırma tenim sen kıl rehâ
- 8 Cüd u iḥsân ile ekremsin efendim bilürim
Ehl-i 'aciz aḥvâline mülhemsin el'ân dâ'imâ
- 9 Rû-siyeh bu *Fâ'îkâ*-i mücrim niyâz eyler meded
Sâ'ilim naḳd-i şefâ'at isterim şubḥ u mesâ

⁶¹ "(Ey Resûlüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım." Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, s. 164.

⁶² "(Resûlüm!) Biz seni âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik." Enbiyâ 21/107.

⁶³ "(Ey Resûlüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım." Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, s. 164.

⁶⁴ "O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar." Necm 53/8-9.

Fî harfî'l-bâ 7 Na't-i Şerîf-i Nebevî*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ikün*

- 1 Ey vücûdî hilkat-i eşyâya bâdî vü sebep
Cümle mevcûdât-ı hestî oldı senden münşâ'ab
- 2 Pâdişâh-ı kişver-i *levlâksin* bî-irtiyâb⁶⁵
Her dü-gîfî ser-be-ser fermân-beriñdir cümle hep
- 3 Neşr-i envâr-ı hidâyet oldı yümn-i mağdemiñ
Mağla'ından aldı pertev mihr ü meh her rûz u şeb
- 4 Firqatiñle Ka'be-i 'ulyâ siyeh-püş oldı
Hecr-i tende qaralar giymiş ise olmaz 'aceb
- 5 İsm-i Hâdî sırrı oldı mu'cizâtıñ her biri
Buldı ol yüzden hidâyet ehl-i iklîm ü 'Arab
- 6 Sundı hep şîrâze-i Tevrât u İncîl hükümünü
Dört kitâbdan nüşâ-i na'tiñ olundı münteħab
- 7a 7 Şeb-çerâğ-ı nûr-ı İmân oldı âhîr da'vetiñ
Çok siyeh diller egerçi itdiler terk-i edeb
- 8 Her dü 'âlem mazhar-ı ihsân olur bî-iştibâh
Şol ki işr-i pâkine peyrev ola çekmez niğab
- 9 Hâk-i râh-ı âl-i beytiñdir bu *Fâ'ik* derd-mend
Yevm-i mev'ûd zât-ı pâkinden şefâ'atdir taleb

Fî harfî't-tâ 8 Na't-i Şerîf-i Nebevî*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün*

- 1 Zuhûruñla zuhûra geldi sırr-ı 'âlem-i vaħdet
Kudümünle seniñ feyz-i hidâyet buldı hep ümmet
- 2 Mü'ebbed mülküñ olmuşdur sarây-ı *lî-me'allâh*⁶⁶
Hemîşe cılve-gâhıñdır serîr-i mesned-i vuşlat

⁶⁵ "(Ey Resûlüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım." Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, s. 164.⁶⁶ "Allah ile benim öyle bir vaktim vardır ki, oraya ne nebiyy-i mürsel sığar, ne de melek-i mukarreb." Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C. 2, s. 173.

- 3 Sen ol deryā-yı ‘ummān-ı şefā’atsin ki ez-cümle
‘Uşāt-ı ümmeti itdiñ ğarīķ-i lücce-i raħmet
- 4 Hāyālim zāt-ı pākin şafħa-i dilden ider ezber
Budur her ān u dem bu mücrime el’ān hep fikret
- 5 Bu nefsim şāh-rāh-ı istiķāmetden gürīzāndır
Meded ey zū’l-kerem ol dest-gīrim eyle gel himmet
- 6 Kerīm ü kāmran-ı her dü-gīfī zāt-ı pākindir
Şefā’atle ħalāş eyle beni sen yevm-i pür-dehşet
- 7 İderdi *Fā’iķa* aşħāb-ı kehfīñ reşķ-i Kıtımīri
Kilāb-ı kūyı olsaydıñ zihī ‘izzet zihī devlet

Fi-ħarfi’ş-şā 9 Na’t-i Şerīf-i Nebevī

Mefā’ilün Mefā’ilün Fe’ülün

- 7b 1 Vücūduñ hestī-i ekvāna bā’iş
Kıyām-ı ‘āleme el’āne bā’iş
- 2 Olur sermāye-i na’t-i şerīfīñ
Cinān içre saña cīrāne bā’iş
- 3 Nigāh-ı iltifātıñdır Efendim
‘İmār-ı her dil-i vīrāne bā’iş
- 4 Kāmu dertlilerin dermānı sensin
Sen olduñ dertliye dermāne bā’iş
- 5 Şefā’at taħtınıñ sulţānı sensin
Kelāmıñdır seniñ ğufrāne bā’iş
- 6 Bu *Fā’iķ* mücrime bir nuţķ-ı pākin
Olur iħsān-ı bī-pāyāne bā’iş

Fi ħarfi’l-cīm 10 Na’t-i Şerīf-i Nebevī

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

- 1 Ey mazħar-ı İsrā vü füyüz-ı şeb-i mi’rāc
Vey her rūsül-i ekreme zīb-āver ü ser-tāc

- 2 Ey şâh-ı rüsül nakd-i şefâ'at saña maşşûs
Her ehl-i dü-'âlem kerem ü luţfuña muhtâc
- 3 Sen şâfî'-i her mücrim-i ümmetsin efendim
Ben rû-siyehi itmeye yevmü'n-nedem iz'âc
- 4 Ol gün ki ola hâli dâiger-gün 'uşâtîñ
Ben mücrime luţf eyle şefâ'at kıpusın aç
- 8a 5 Üftâde-i maţmüre-i tül-i emel ol dem
Ey nür-ı Hudâ tüt elimi kııl beni iħrâc
- 6 Bu nefsi bed-endişemiñ arzûsı tükenmez
Yoğ mevcine bu baħr-i fenâda aniñ intâc
- 7 Her şubħ u mesâ dilde niyâzım budur eyle
Fâ'ik kıulımı dâ'ire-i 'afvuna idrâc

Fî harfî'l-hâ 11 Na't-i Şerîf-i Nebvî

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Her dü-gîti bulmağ istersen egerçi sen felâh
Na't-i pâk-i Muştafâ ile olur fevz ü necâh
- 2 Kuħl-i iksîr-i necât oldı nu'ût-ı Muştafâ
Eyle hâmeñ çeşm-i kıalbe sürmedân-ı inşirâh
- 3 Bi'l-'aciz medħ-i Resûl-i Ekreme fırsant iken
Viridiñ olsun ğâfil olma eyle her şeb her şabâh
- 4 Ey velî-i ni'met-i kevneyn-i hâđi-i sübül
El-meded ey zü'l-kerem ki bende yoğ hâl-i şalâh
- 5 Ben ne yüzle zât-ı pâkiñ na'tini kıâle alam
Lîk cüd u re'fetiñ her 'âcize oldı mübâh
- 6 Na't-i pâkiñ cânımıñ olsun ğıdâsı tâ ebed
Her nefesde yâd-ı luţfundur hemîşe rûħa râh
- 7 Her ne deñlü esb-i ğüftâriñ seniñ leng isede
Fâ'ikâ bu nazm-ı ħübuñdur saña fevz ü necâh

Fi harfi'l-hā 12 Na't-i Şerîf-i Nebevî*Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün*

- 8b 1 Görünse çeşmine bir kerre ol cemâl-i o ruḥ
Bilürdiñ ey dil-i şeydâ nedir kemâl-i o ruḥ
- 2 'Îzâr-tâbı 'aks idince gülsitâna anıñ
Kızartdı her gül-i ḥamrâyı hep ḥayâl-i o ruḥ
- 3 Meşâme cânına kâr itdi gonçeniñ bûyı
Kâbâ-yı cismini çâk eyledi vişâl-i o ruḥ
- 4 Oḡutdı ḥuṭbe-i 'aşkıñ nihâl-i baḡda hemân
Hezârı nâle-künân itdi her leyâl o ruḥ
- 5 O ruḥ ki sırr-ı Ḥudâdır cemâl-i Aḡmedde
Olur mı *Fâ'ik* anıñ mişli hîç mişâl-i o ruḥ

Fi harfi'd-dāl 13 Na't-i Şerîf-i Nebevî*Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*

- 1 Cüşîş-i baḡr-i süḡen mevc-i zen-i ma'nâ şud
Lü'lü'-i nazm-i zi-tab'am zi-birün ilkā şud
- 2 Minnetân İzed Ḥudârâ ki hezârân minnet
Na't-i vâlâ-yı nebîrâ be-zebân güyâ şud
- 3 An şehinşâh-ı risâlet ki Muḡammed nâmeş
Mebde-i ḥilkât-i kevneyn-i zi-heme peydâ şud
- 4 Pertev-i nûr-ı Ḥudâ vü rüsül-i her dü-serâ
Nâzenîn-i ḥarem-i ḥâş-ı der-i Mevlâ şud
- 5 Vâsıl-ı meclis-i envâr-ı ḥuzûr-ı vaḡdet
Nâ'il-i sırr-ı fuyûzât-ı şeb-i İsrâ şud
- 9a 6 Maḡzar-ı naşş-ı vemâ *erselnâk* ânest⁶⁷
Maşdar-ı ma'nî-i *levlâk* berü imâ şud⁶⁸

⁶⁷ "(Resûlüm!) Biz seni âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik." Enbiyâ 21/107.

⁶⁸ "(Ey Resûlüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım." Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, s. 164.

- 7 Kilk-i kudret be-nevîsende-i zâhr-i pâkeş
Hâtem-i her rüsülânra be-'iyân imzâ şud
- 8 Şeh-i evreng-i nübüvvet ki derândem be-ğudüm
Heme âteş-gede-i nâr-ı mecûs imzâ şud
- 9 Müjdeet bî-şek ez ü mefhar-i 'âlem gam-nîst
Fâ'ikâ nağd-i şefâ'at be-turâ i'tâ şud

Fi harfi'z-zâl 14 Na't-i Diğer

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Olsa ger kând-i sühenle fikret-i hulyâ lezîz
Ol zamân ta'm-ı kelâmında ola ma'nâ lezîz
- 2 Dâne-çîn itse fezâ-yı na't-i pâkden murğ-ı dil
Bâğ-ı tab'ın meyve-i nazmı olur ra'nâ lezîz
- 3 Na't-i pâkiñ ey Resül ü Ekrem ü eşfağ seniñ
Bir ğidâ-yı rûhdur kim mişli yok cânâ lezîz
- 4 Sensin ol maħbûb-ı Yezdân ki nevâl-i şefkatîñ
Mücrimân-ı ümmete bir na't-i 'uzmâ lezîz
- 5 Kıl şefâ'at sofrasından Fâ'iki dilîr-i cüd
Ol na'im-i mağfîret gâyetledir şâhâ lezîz

Fi harfi'r-râ 15 Na't-i Diğer

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Şud tâb-ı ruheş tâz-ı ezel şems ü kamer-fer
İn bud sebebeş her be-dü-ğitî şude enver
- 2 Z'-âteş ki Hudâ rahmet-i dâreyn be-gerdî
Dihîm nihâdest be-nübüvvetrâ ber-ser
- 3 Der ravza-i pâkeş şeb u rüzân muķîmend
Çârüb keşed ân hayl-i melâ'ik ki be-şehber
- 4 Ey şâh-ı şaf-ârâ-yı risâlet ki turâ şud
Maħlûğ-ı dü-'âlem heme fermân berü leşker

- 5 Hādī-i reh-i mülk-i hidāyet ki tū bāşed
Ger tū neşudī tāz-ı kirā bud şeh-i rehber
- 6 Cibrīl be-rekābet şude rāgā şeb-i berdüş
Ān şeb be-hümāyūn қadem şud şeb-i eşhur
- 7 *Fā'ik* der-i ihsān-ı gedāyet ki be-güyed
Īn nazm-ı niyāzem be-şefā'at zi tū keyfer

16 Na't-i Diğer

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

- 1 Muḥammed enbiyāniñ serveridir
Nübüvvet genciniñ bir gevheridir
- 2 Be-her dem cilve-gāh-ı bezm-i vaḥdet
Sarā-yı *lī-me'allāhi* yeridir⁶⁹
- 3 Semāvāt ü zemīnde zīb ü zībā
Görinen hep anıñ nūr u feridir
- 4 Ḥabību'llāha olupdur zāt-ı pāki
Ḥudādur aşıkı peygamberidir
- 10a 5 Şeb-i mi'rācda ol nūr-ı Yezdān
Ḥıṭāb-ı *üdnü minnī* mazharıdır
- 6 Kerāmāt u kemālāt ehli oldı
An kim eşer-i pāki rehrevidir
- 7 Meşāmiñ micmere gerdān-ı 'aşq it
O 'aşkıñ bŷı dil-cŷ 'anberidir
- 8 Yol eyle rehrev ol sen rāh-ı 'aşqa
Gürŷh-ı ehl-i 'aşkıñ rehberidir
- 9 Menem ol sā'il-i naqd-i şefā'at
Der-i luṭfuñda *Fā'ik* çākeridir

⁶⁹"Allah ile benim öyle bir vaktim vardır ki, oraya ne nebiyy-i mürsel sığar, ne de melek-i mukarreb."
Aclūnī, *Keşfü'l-Hafā*, C. 2, s. 173.

Fî harfi'z-zâ 17 Na't-i Şerîf-i Diğer*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*

- 1 Hüb-b-i zâtîñ nûrî kañğı dilde olsa şu'le-sâz
Lâyıķ-ı ihsân olur ol ey şeh-i bende nüvâz
- 2 Hâme-cünbân-ı nüvîs-i 'arzuḫâl oldum saña
Biñ ba'îd olmaz ḫaķıķat semtine rāh-ı mecâz
- 3 Ey şehiṣâh-ı rüsül sensin melâz-ı ümmetân
Sırr-ı dilden 'âcizâne ben de itdim keşf-i râz
- 4 Bâğ-ı dilde bu ḫayâlim fikri bir 'uṣfûr iken
Feyz-i na't-i pâkin ile oldu ṣimdi ṣâh-bâz
- 5 Bir niṣân virdi rumûzı *kâbe kavseyn* anlara⁷⁰
Ebruvâniñ oldu 'uṣṣâķâna mihrâb-ı namâz
- 6 Her ne deñlü rû-siyeh mücrim ise *Fâ'ik* kuluñ
Feyz-i luṭf-ı ma'nevîden eyler ol ğâyet niyâz

Fî harfi's-sîn 18 Na't-i Nebevî*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*

- 10b 1 Ber zebânem bi'l-'aciz men mî künem ḫamd ü sipâs
Bünye-i ṭab'am ki ez feyz-i süḫen rā ṣud esâs
- 2 Ḥabbe-i güftâr-ı men der ḫarmen-i ihlâṣrâ
Ḥâṣileṣ ma'nâ-yı naẓmım ḫâme-râ kerdem çü dâs
- 3 An kerîmeṣ ki be-kerdem na't-i urâ kânem üst
Gevher-i kenz-i ṣefâ'atrâ ferāvân bî-ķıyâs
- 4 Çün cemâleṣ âyet-i raḫmet ṣude bî-iṣtibâḫ
Mî künem zân âyeteṣ ĩn na'trâ men iķtibâs
- 5 Ey ṣeff'u'l-müznibîn vey zü'l-kerem yevmü'n-nedem
Men nemî dîdem rehâ-kün rüz-i ân rüy-i herâs

İ
S
T
E
M
25/2015

⁷⁰ "O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar.." Necm 53/8-9.

- 6 An demī ki nef̄s nef̄sī rā fiğānī dāredend
Kim şadā-yı elğiyāş ez her-ţaraf gūyend ki nās
- 7 Mażhar-ı nağd-i şefā‘at-kün ki ez tū bes niyāz
Mī-küned in çāker-i *Fā‘ik* besī rā z’iltimās

Fi harfi’ş-şın 19 Na‘t-i Āhar

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Men besī dem ger şudem ber nazm-ı mārā hod-fürüş
Līk eknün ber serem rā bāz-āmed ‘aql u hūş
- 2 Güft-i mā bāzīçe-i lāf-ı sühen bī-hüde est
Ger be-gūyed na‘t-i pākeş gūy yāhud kün hamūş
- 3 Bādī-i ğufrān şeved ān na‘t-rā ğāfil me-bāş
Çün şenīdem gūşvārem şud me rā ān dem be-gūş
- 11a 4 An resül-i Hağ ki maħbüb-ı güzīn-i Kirdgār
Ka‘be-i kūyeş tavāfi mī-küned hayl-i sürüş
- 5 An ħabībi zū‘l-celālī ki heme baħr ü neher
Āferīdend ħürmeteş-rā in sebeb kerdend cūş
- 6 An ħidīv-i aşfiyā rā ki heme maħlūk-rā
İns ü cin ehl-i semāvāt-ı zemīn-rā şud cuyüş
- 7 An ħaţā-pūş-i ‘uşāt-ı ümmetān ki melce’end
Şāfi‘-i der rüz-ı rüstā-ħīz-rā vü ħulle-pūş
- 8 Ey şefī‘-i zül-kerem ve’y mefħar-i her dü-cihān
Kün meded in nef̄s-i şümem şud be-mekreş hem-çü mūş
- 9 *Fā‘ik*-i mücrim ne-refī ber şırāt-ı müştākīm
Ez tu imdād u kerem o rā nemī-şud bes ki lūş

Fi harfi’ş-şād 20 Na‘t-i Āhar

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Murğ-ı ħalbe şāhid-i na‘t-i resül oldı ħannās
Eyledim ben şāhid-i ma‘nā-yı ħalbe iħtişās

- 2 Yâ Resûla'llâh ne mümkün haqq-ı na'tinde edâ
Çok kemâl ehli demişler ise de var intifâş
- 3 Sen nedîm-i Kibriyâ oldıñ şeb-i mi'râcda
Saña maşşûş oldı ey nûr-ı Ehad ol bezm-i hâş
- 4 Gerçi ben bir rû-siyeh mücrim gedâyım lîk kim
Eyledim genc-i münâcâtım bu dem cây-ı menâş
- 5 Yevm-i mev'ûd *Fâ'ik*-i bî-çâreye ol destgîr
Ümmetiñden çâkeriñdir kıl şefâ'atle halâş

Fî harfî'z-zât 21 Na't-i Diğer

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 'Arz-ı hâlim eyledikçe ez-dil ol sultâna 'arz
Böyle buyrıldı ki hâliñ eyle gel dîvâna 'arz
- 11b 2 Şâh-ı evreng-i rûsül rahm-âver-i ümmet iken
Hâlini itme şağın dîvâne-veş yâbâna 'arz
- 3 'Arz-ı hâliñ mefhar-i kevneyne eyle her zamân
Maşşadıñ naqd-i şefâ'at ise eyle ana 'arz
- 4 Hiç mahrûm olmaz ol mücrim ki ahvâliñ ide
Ümmetinden öyle bir peygamber-i zî-şâna 'arz
- 5 Sen o mücrimsin ki senden görmeden eyler firâr
Ger idersen nefsini bir kerrecik nîrâna 'arz
- 6 Zerre deñlü nûr-ı pâkinden feyznâk olmağın
Rûz u şeb mihr ü kamer kendiñ ider devrâna 'arz
- 7 Minnet itme gayra ol kân-ı şefâ'at var iken
Kıl demâdem hâl-i zârıñ o şeh-i 'adnâna 'arz

Fî harfî't-tâ 22 Na't-i Âhar

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Şol zebân ki na't-i peygamberle itse ihtilâf
Ola göñlünde anuñ her ân u dem tâze neşâf

- 2 Ol ḥabīb-i müctebānīñ na‘t-i pākiyle göñül
Ḥamdülillāh oldu merbūṭ ḥubb-i ḥabl-i irtibāt
- 3 Na‘t-i pākin Yā Resūla’llāh dimek mümkin degil
Eyledim ta‘rīf ü terkīb-i sūhende ihtiyāt
- 4 Her ne deñlü vaşf-ı zātında seniñ ‘āciz isem
Feyz-i vüs‘at geldi şevk-i ḳalbe buldı inbisāt
- 5 Rāst ḳāmet alnı açık ‘arşa-i ḥaşre gide
Olmasun hīç ḳāmet-i *Fā’ik*da cürm-i inhiṭāt

Fi ḥarfi’z-zā 23 Nu ‘ūt-ı Nebevī

Mefā’ilün Fe’ilātün Mefā’ilün Fe’ilün

- 12a 1 Tīr-i hevā-yı sūhenle bu nefse ḥazṣ u ḥuzūz
Zebān-ı ḳalbini ḳıl lafz-ı na‘t ile melfūz
- 2 Cenāb-ı mefḥar-i kevneyn bu na‘t-i pākinden
Zihī sa‘ādet-i dāreyn olursa ger maḥzūz
- 3 O şems-i nūr-ı risālet ki zerre luṭfi ile
İder seni [ile]ebed elemden ol maḥfūz
- 4 Ḥalāş ider seni yevm-i cezāda şāfi‘dir
Ne deñlü olmuş isek bār-ı cürm ile mebhūz
- 5 Çün oldu şuçlıya naḳd-i şefā‘ati taḥşış
Bu şuçlı *Fā’ik*-i mücrim gedāya da melḥūz

İ
S
T
E
M
25/2015

Fi ḥarfi’l-‘ayn 24 Na‘t-i Diğēr

Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün

- 1 Olursa çarḥ-ı dilden şu‘le-i nazm-ı sūhen lāmi‘
Revā na‘t-i resūle nāzımıñ ṭab‘ı ola ṭābi‘
- 2 Gel ey dil na‘t-i pāk-i Muştafāyı bi’l-‘acz söyle
Hevā-yı naḳd-i nazmıñ eyleme beyhūde sen zāyi‘
- 3 Meṭā‘-ı ma‘nevī al naḳd-i şuverī kelāmıñla
Bu bendergāh-ı fānīde ticāret eyle ol bāyi‘

- 4 O sultân-ı dü-kevneyniñ cihād-ı maqđemi seyfi
Esās-ı şer key âlemden serāpā oldı hep kâti‘
- 5 Şehinşāh-ı ‘arab rûm u ‘acem maḥbûb-ı Yezdān kim
Zılām-ı küfri mişbāḥ-ı şerī‘atle olup rāfi‘
- 6 ‘Uşāt-ı ümmetiñ ‘ayn-ı şefā‘atle iden sīrāb
Dem-i maḥşerde oldı bī-gümān müjde saña şāfi‘
- 7 Resûl-i mefḥaret-sāz-ı ümem kân-ı şefā‘atdir
Saña naqđ-i şefā‘atden olur *Fā’ik* kerem rāci‘

Fî ḥarfi’l-ğayn 25 Ve lehū

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

- 12b 1 Hücree-i ḳalbe tesellī nārı yaḳsa bir çerāğ
Ol gönül çeşmānına yüz gösterir genc-i ferāğ
- 2 Feyz-i na‘t-i pāk-i sultān-ı rüsûl itse meded
Nāzımıñ ṭab‘-ı dili lâ-büd olur kân-ı belāğ
- 3 Ol Ḥabīb-i Ekremiñ maḳbûli cüz’î olsa ger
Nāzım-ı na‘tin olur her ḥālî hep dāğ üsti bāğ
- 4 Baḥr-i elṭāfında çekdim Yā Resûla’llāh seniñ
Şayd-ı iḥsāna münācātım ḳurup bu resme ağ
- 5 Na‘t-güy olmuş görenler vech-i pākin līk kim
Bir olur mı ṭüti-i şīrīn zebānān ile zāğ
- 6 Ben kimim na‘tin diyim meddāḥıñ olmuşdur Ḥudā
Dāğ-ı ḥaclet içre itdim nazmımı ben vaz‘-ı dāğ
- 7 Līk cüd u luṭfuna dil-bend olan maḥrûm degil
Fā’ik-i bīçāre olmaz şübhesiz muḥtel dimāğ

Fî ḥarfi’l-fā 26 Na‘t-i Āḥar

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

- 1 Na‘t-i pāk eyle olur her bir süḥen şīrīn laṭīf
Bilsün ol nazm ehli kim ṭab‘ı ola anıñ nazīf

- 2 Ol 'uluvv-i menzilet sultān-ı şaff-ı aşfiyā
Oldı mi'rāc 'āleminde Hāzret-i Hāḡḡa muzīf
- 3 Ol hidīv-i mürselīn āḡarda geldi līk aña
Enbiyā-yı mā-sebaḡ fi'l-cümle olmışlar redīf
- 4 Açdı zav'-ı maḡdemi īmāna geldi ehl-i şirk
Gitdi ḡāsī dillerinden maḡv olup kesb ü keyf
- 13a 5 Pertev-i nūr-ı nübüvvet 'āleme virdi ziyā
Oldı şems-i da'veti ol rütbe şegāf-ı şegīf
- 6 Diyemez na'tiñ seniñ ey nūr-ı Hāḡ nev'-i beşer
Olsalar da 'ālem ü 'ilm-i süḡen zāt-ı 'afīf
- 7 'Afvüne dil-besteyim yoḡsa ne ḡaddimdir benim
Bā-ḡuşuş bu *Fā'īḡ*-i mücrimde var 'aḡl u saḡīf

Fi ḡarfi'l-kāf 27 Na't-i Āḡar

Mef 'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

- 1 Çün devḡa-i dilde açıla feyz-i şaḡāyık
Lā-büd o göñül söyler olur nazm-ı ḡaḡāyık
- 2 Ma'zürdur ey şāh-ı rüsül 'aczi de olsa
Olmaz mı seniñ 'aczi ile luḡfuna lāyık
- 3 Sensin o kerem-kār-ı dü-'ālem ki hemīşe
Hep senden umarlar keremi mest ile ayık
- 4 Taḡdīr-i ezel ḡizmet-i na'tiñle Efendim
Sevḡ itmiş aña rāh-ı münācātını sā'īḡ
- 5 Üftāde-i rāh-ı keremiñ olmada her dem
Her ḡālını taḡdīm-i ḡuzūr eyledi *Fā'īḡ*

Fi ḡarfi'l-kāf 28 Na't-i Āḡar

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Ser-i sevdā-zedede var itse ger zerrece heng
O kerīmü'ş-şiyemiñ na'tine eyle āheng

- 2 O meded-kâr-ı dü-gîfî ki niyâz ehlini ol
Eylemez iki cihân içre hâlâşa dil-teng
- 3 Mesned-i şadr-ı şefâ'atde şehinşâh oldur
Oldı dîvânına ser-cümle melâ'ik ser-heng
- 4 İşidür şıytini raḥm-âver olur ümmetine
Olamaz bu'd aña olsa da yüz biñ ferseng
- 13b 5 Rehrev ol şer'-i şerîfine şebât üzre aniñ
İki 'âlemde idem dirsen eger nâminı teng
- 6 El-meded ey şeh-i zîb-âver-i taḥt-ı *levlâk*⁷¹
Ben de taḳlîd ile bu nazmımı itdim nîreng
- 7 Keremiñ maşkalesi virse n'ola aña cilâ
Oldı mir'ât-ı dilim hubb-i sivâdan pür-jeng
- 8 Kûbbe-i 'arşa revâ olsa 'aḫâ-yı Ḥaḳdır
Eyledim işbu münâcâtımı şimdi ödeng
- 9 Ben şefâ'at dilerim zât-ı kerem-kârından
Fâ'ikiñ cürmini 'afv itmede hiç itme direng

Fî ḫarfi'l-lâm 29 Na't-i Âḫar

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Ebruvânına muḳallid geçinür mâh-ı hilâl
Benzemez geçse kılıkda niçe yüz biñ meh ü sâl
- 2 Vech-i pâkine müşâbih bulunur mı ḫâşâ
Yaradılmışda çü bir dânedir ol ḫüsn ü cemâl
- 3 Eyledi def'-i 'aḫaş cümle cüyüş-ı aşḫâb
Her bir engüşt-i şerîfinden aḳup mâ'-i zülâl
- 4 Ayağı başmaya diyu aña ta'zîm itdi
Sâyesin 'arza düşürmezdi anuñ 'Izz ü Celâl
- 5 Koyamazdı mekes âlüde onuñ üstine pâ
Oldı bu mu'cizeler hep 'azm-i şânına me'al

İ
S
T
E
M
25/2015

⁷¹ "(Ey Resülüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım." Aclüni, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, s. 164.

- 6 Hāşılı ol şeh-i iklīm-i serīr-i vaḥdet
Nāzenīn-i ḥarem-i muḥterem-ı kaşr-ı vişāl
- 14a 7 Öyle sultān-ı risālet ki kimiñ ḥaddi ola
Na't-i pākinde cesāretle ide kāl ü maḳāl
- 8 İşbu nazm-ı sühenüm 'ālem-i gaybdan geldi
Dinilür ise n'ola nazmıma ger sihr ü ḥelāl
- 9 Hāk-i pāyinden anıñ böyle niyāz itmededir
Görmeye *Fā'ik*-i bīçāre hemān rüy-i melāl

Fi ḥarfi'l-mīm 30 Na't-i Diğer

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Eyledim ḥāmemi ben meclis-i nazmımda nedīm
Hep onuñla mütekellim olurum oldı kelīm
- 2 Başladım na't-i şerīfine şeh-i kevneyniñ
Hıfz ide sehv-i ḥaḫādan sühenim Ḥayy u Qādīm
- 3 Şān-ı a'lāsı nice naşla sābitdir anıñ
Anı medḫ eyledi bi'z-zāt Ḥudāvend-i 'aẓīm
- 4 Feyz-i na'ti yā meger yāver olur ise n'ola
Diyemez nev'-i beşer na'tini Allāhu 'Alīm
- 5 Olsalar ḫayl-i melā'ik daḫı ger 'uḳāmi
Ḥaymesi olmağa lāyık degil eflāk-i muḫīm
- 6 Şem'a-i bezmine bir dāne olurdu Cibrīl
Ne zamān olsa idi nezd-i şerīfide muḳīm
- 7 Gül ruḫıñ vaşfını itdikce sürüşān-ı cinān
Açılurdu gelicek yāda o gülzār-ı na'īm
- 8 Dāğda ḫālet-i 'aşḫ ile anıñ tā be-seḫer
Serseri gezmede ḫayrānı idi bād-ı neşim
- 14b 9 Böyle bir şāh-ı rüsül zāt-ı kerīmü'ş-şānı
Niçe vaşf idebilür her beşer ḫab'-ı saḫīm

- 10 Ey haṭā-pūş u 'aṭā-baḥş-ı resülü's-şakaleyn
Ve'y şefā'at-ger-i maḥbüb-ı Hudāvend-i Kerīm
- 11 Şem'a-i bŷy-ı şefā'atle mu'aṭṭar oldu
Bu beşāretle meşām-ı ŷmemiñ itdi şemīm
- 12 Şöyle dilbend-i şefā'at olur mu ki ol gün
Görmeye *Fā'ik*-i mücrim daḥı hıç cebhe-i bīm

31 Na't-i Āḥar

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

- 1 Resül-i ekrem ü şakaleyn Efendim⁷²
Ḥabibu'llāh-ı muṭlaqsın Efendim
- 2 Dü-'ālem ehli hep fermā-beriñdir
Her emrinde muvaffaksın Efendim
- 3 Şıfāt u zāt-ı Ḥaḳkıñ maḫharısın
Ḥarīm-i vaşla elıfsın Efendim
- 4 Bir ismiñ *şādıku'l-va'di'l-emīndir*⁷³
Ḳamu ḳavlinde aşdaqsın Efendim
- 5 Meded-kār ol bu *Fā'ik* derdmende
Şefā'at-kāmı eşfaqsın Efendim

32 Na't-i Āḥar

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün

- 1 Ey cümle 'avālimden olan zātı muḳaddem
Sen olmasan olmazdı ne şübhe hele Ādem
- 2 Zülmetde ḳalup görmez idi zerrece şu'le
Nŷrındır olan bā'ış-i tenvīr-i dü-'ālem
- 3 Olmuş mı saña oldıḡı ikrām-ı ḥudāvend
Hıç var mı nebīlerde bu ikrāmıla mŷkerrem

⁷² Misra vezne uymamaktadır.

⁷³ "(Resŷlŷm!) Kitap'ta İsmāil'i de an. Gerçekten o, sözüne sādıktı, resül ve nebī idi." Meryem, 19/54.

- 15a 4 Maḥbûb-ı Hudâ oldığına şâhid-i ‘âdil
Oldıñ şeb-i İsrâda o dem Ḥaḳla maḥrem
- 5 Ferdâ-yı kıyâmetde şefâ‘atle Efendim
Sensin anadan hem babadan eşfaḳ u erḥam
- 6 Hep zât-ı şerîfîndir olan maḥlab-ı maḥşûş
Zâhirde vü bâtında hemân ümmete elzem
- 7 Kenz-i dil-i *Fâ’îḳ*da dola cevher-i na‘tîñ
Her demde o feyz-i keremiñle ola mülhem

Fi ḥarfi’n-nûn 33 Na‘t-i Āḥar

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Baḥr-i dilde gevher-i naẓm-ı süḥen itse mekân
Eyler iḥrâc nâẓım-ı ğavvâş-ı fikret bî-gümân
- 2 Na‘t-i pâk-i enbiyâdır cevher-i naẓm-ı süḥen
Nâẓıma sermâyedir dünyâ vü ‘uḳbâda hemân
- 3 Ol resûl-i zîver-i ser-tâc-ı şaff-ı aşfiyâ
Dü-gîṭî serveri peygamber-i âḥir-zamân
- 4 Lafz-ı *levlâk* naşş-ı *erseInâk* anıñ ḥaḳkındadır⁷⁴
Aña maḥşûşdur bu rütbe luṭf-ı Ḥaḳ terfî‘-i şân
- 5 ‘Ālem-i vaḥdetde oldı nâ‘il-i sırr-ı vişâl
Oldı ol ‘âlem içinde şehri-yâr-ı lâ-mekân
- 6 Şeb-çerâğ-ı bezm-i vuşlat olmağın ol nûr-ı Ḥaḳ
Ol feyzden ümmetân-ı ḥâşına virdi nişân
- 7 Sen ḥabîbu’llâhıñ idrâk eyle ma‘nâsın hele
‘Āşık u ma‘şûḳ ḥâlî ḳâl ile olmaz ‘ayân
- 15b 8 Secde eylerlerdi eşcâr u cemâdât görseler
Olsa ol ger reh-güzâr üzre ḥırâmân her zamân

⁷⁴ “(Ey Resûlüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım.” Aclûnî, *Keşfü’l-Hafâ*, C.2, s. 164;
“(Resûlüm!) Biz seni âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik.” Enbiyâ 21/107.

- 9 Yâ Resûla'llâh meded-kâr ol bu mücrim *Fâ'ika*
Hâl-i zârîñ 'arz-ı hâliyle saña itdi beyân

Fî harfî'l-vāv 34 Na't-i Āḫar

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

- 1 'Aceb ra'nâ mu'anberdir o gîsû
Mu'aṭṭar eyledi kevneyni hoş-bû
- 2 Huten-i âhûların şahrâya şaldı
O kudretle mûkaḫḫal çeşm-i dil-cû
- 3 Meyânın *ḳabe ḳavseyniñ* ḫam itdi⁷⁵
Hümâyün ol muḳavves her dü-ebrû
- 4 Kaçırdı reşk ile âb-ı ḫayâtı
Anıñ engüş-t-i pâkinden aḫan şu
- 5 Semâ vü arza meb'ûş oldığı dem
Didiler ins ü cin ser-cümle *tûbû*⁷⁶
- 6 Anıñ 'aşkıyla gülşende dem-â-dem
Çekerler cümle murḡân vird-i Yâ Hû
- 7 Cenâb-ı Aḫmed-i mürseldir ancaḫ
Ne lâzım ḡayrıdan sen gel eliñ yu
- 8 Ḥabîbu'llâhdır şân-ı şerîfi
Çü Yezdândan yaña her ân u dem rû
- 9 Dirîḡ olmaz saña andan şefâ'at
Dü-'âlem *Fâ'ika* 'indinde yek mû

Fî harfî'l-hâ 35 Na't

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 16a 1 Şefî' u şâfi'-i ehl-i ḫaṭâsın Yâ Resûla'llâh
Kerem meşreb zihî şâḫib-'aṭâsın Yâ Resûla'llâh

⁷⁵ "O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar.." Necm 53/8-9.

⁷⁶ "Ey iman edenler! Samimi bir tevbe ile Allah'a dönün." Tahrir 66/8.

- 2 Hümâyün nām-ı pākin zīver-i efvāh-ı kevneyndir
Ebu'l-Kāsım Muḥammed Muṣtafāsın Yā Resūla'llāh
- 3 Tufeylindir seniñ her aşfiyā-yı mā-sebaḳ bī-şek
Ḥabīb-i nāzenīn-i Kibriyāsın Yā Resūla'llāh
- 4 Cemī'an ḥilḳat-i eşyāya mebde' zāt-ı pākindir
Bu yüzden ibtidā vü intihāsın Yā Resūla'llāh
- 5 Tarīḳat işr-i pākin rehrevānından kināyetdir
Şerī'atle aña sen reh-nümāsın Yā Resūla'llāh
- 6 Pür olsun ḥücre-i ḳalbim seniñ efkār-ı na'tiñle
Meded ḳıl ḥāşılı nūr-ı hüdāsın Yā Resūla'llāh
- 7 Bu *Fā'ik* derdmendiñ derdi 'işyādır şefā'at ḳıl
Anıñ derdine ancaḳ sen devāsın Yā Resūla'llāh

36 Na't-i Aḥar⁷⁷

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ey serīr-i bezm-i *Subḥāne'llezi* seyrinde şāh⁷⁸
V'ey emīr-i taḥt-ı kevneyn-i mu'allā bār-gāh
- 2 Ey kemāl-i vuşlatıñ şāyān-ı nūr-ı hüdā
Enbiyālar sāye-i 'işyānımı itmiş penāh
- 3 Bir şeb-i nūr-ı siyehden 'Arş [u] Kürsiden geçüp
Zāt-ı pākin ḳıldı vuşlat menzilini cilve-gāh
- 16b 4 Ol şeb olduḳda dü-çeşmiñ maḫzar-ı seyr-i cemāl
Merḫametle mücrimān-ı ümmete itdiñ nigāh
- 5 Oldı miḫrāb-ı ḥaḳīḳat āyet-i raḫmet yüzüñ
Ebruvānıñdır gürüh-ı ehl-i 'aşḳa ḳible-gāh
- 6 Bir nigāh-ı iltifātıñ eyle 'afv it el-meded
Eyledimse ben cihān deñlü eger cürm [ü] günāh

⁷⁷ Bu na't şairin divânında da yer almaktadır. Bk. Arzu Coşkunyürek, *Fâik Ömer Efendi Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Divânının Tenkidli Metni*, s. 60; Hande Büyükkaya, *Faik Ömer ve Divanı: Karşılaştırmalı Metin-İnceleme*, s. 77.

⁷⁸ "Allah noksan sıfatlardan münezzehtir..." İsrâ, 17/1.

7 Kıl kapuñ dârü's-şifâsından devâ bu *Fâ'ika*
'İllet-i 'ișyân ile olmuş anıñ hâlî tebâh

37 **Na't-i Āḥar**⁷⁹

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1 Şefîk ü merḥamet-kâr-ı ümemsin Yâ Resûla'llâh
Melâz-ı ümmet-i yevmü'n-nedemsin Yâ Resûla'llâh

2 N'ola Baḥḥâ vü Yeşrib fahr iderse zât-ı pâkinden
Şeh-i dâreyn-i sultân-ı ḥaremsin Yâ Resûla'llâh

3 Zuhûruñ çekdi ceyš-i enbiyâyı şahñ-nı nâsût'a
Ṭufeylindir seniñ sen zü'l-'alemsin Yâ Resûla'llâh

4 Cemî'-i mürselîne pîşvâdır maṭla'-ı nürîñ
Mu'aḥḥarsın velî şâhib-ḳademsin Yâ Resûla'llâh

5 Serîr-i *lî-me'allâhi* hemîşe cilve-gâhıñdır⁸⁰
Ḥarîm-i vaḥdet içre muḥteremsin Yâ Resûla'llâh

6 Künüz-ı gevher-i naḳd-i şefâ'at nuṭṭ-ı pâkindir
Kerîmü'l-menḳıbet-kân-ı keremsin Yâ Resûla'llâh

17a 7 Ḳuluñ ğam-dîde *Fâ'ik* mücrimân-ı ümmetindendir
Şefâ'at-kâñı zi'l-cüd-ı himemsin Yâ Resûla'llâh

38 **Na't-i Āḥar**⁸¹

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1 Feyîz-mend eyle rûḥânî şafâdan Yâ Resûla'llâh
Ḥalâs olsun gönül ḥubb-i sivâdan Yâ Resûla'llâh

2 Tecellî-ḥâne-i ḳalbim esîr-i nefsim olmuşdur
Yetiş imdâdına semt-i rehâdan Yâ Resûla'llâh

3 Şerî'at şâh-râhında hemîşe istiḳâmetle
Zebân u dil maşûn olsun ḥaṭâdan Yâ Resûla'llâh

⁷⁹ Bu na't için bk. Arzu Coşkunyürek, *age*, s. 57-58; Hande Büyükkaya, *age*, s. 75.

⁸⁰ "Allah ile benim öyle bir vaktim vardır ki, oraya ne nebiy-i mürsel siğar, ne de melek-i mukarreb."
Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C. 2, s. 173.

⁸¹ Bu na't için bk. Arzu Coşkunyürek, *age*, s. 56-57; Hande Büyükkaya, *age*, s. 73-74.

4 Tārīkat-feyzi olsun hāl u qalbim cān dimāğından
Dem-ā-dem şemm alam bŷy-ı fenādan Yā Resŷla'llāh

5 Haqīkat 'askeri hıŷn-ı derŷnum eylesŷn maḥfŷz
Ḥasāret gŷrmeye cŷnd-i riyādan Yā Resŷla'llāh

6 Gŷnŷl sākī-i cām-ı ma'rifetden cur'a-nŷ olsun
Şeḫāret-sāz ola bezm-i beḫādan Yā Resŷla'llāh

7 N'ola mŷcrim ise Qıtmīr ŷāḫib-Kehf-i devrāndır
Bu *Fā'ik* olmaya mehcŷr 'aḫadan Yā Resŷla'llāh

39 Na't-i Āḫar⁸²

Mefā'ilŷn Mefā'ilŷn Mefā'ilŷn Mefā'ilŷn

1 Zebānım feyż-i na'te āŷinā qıl Yā Resŷla'llāh
Ḥaḫā eylerse de afv it 'aḫā qıl Yā Resŷla'llāh

2 Kerem qıl nīsti-i ŷadrında varlık ey kerem-kānım
Giriftārī-i hestīden rehā qıl Yā Resŷla'llāh

17b 3 Nigāh-ı iltifātıñ ism-i Hādī nŷrıdır luḫ it
Anıñla çeşm-i qalbim rŷşinā qıl Yā Resŷla'llāh

4 Ne mŷmkindir beşer evşaf-ı zāt-ı pākini itmek
Dilimde feyż-i na'tiñ reh-nŷmā qıl Yā Resŷla'llāh

5 Qapuñ dārŷ'ş-şifā-yı mŷcrimān-ı ŷmmet olmuşdur
Marīz-i cŷrm ŷ 'iŷyānım devā qıl Yā Resŷla'llāh

6 Ḥalās eyle ŷeb-i deycŷr-ı ḡamdan nŷr-ı mihriñle
Çerāğ-ı beyt-i qalbim pŷr-ziyā qıl Yā Resŷla'llāh

7 Meded bu *Fā'ik*-i nāçārıñ 'afv it cŷrm-i 'iŷyānıñ
Şefā'at-baḫşına anı sezā qıl Yā Resŷla'llāh

⁸² Bu na't için bk. Arzu Coşkunyŷrek, *age*, s. 55-56; Hande Bŷyŷkkaya, *age*, s. 71-72.

Fî harfî'l-yâ 40 Na't-i Âhar

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Şâh-ı rüsül idince Hudâ zât-ı pākini
Taht-ı dü-kevn buldı o dem pâdişâhını
- 2 'Ayn-ı hidâyet olmağıla hâk-i mağdemiñ
Kühl itdi çeşm-i iki cihân hâk-râhını
- 3 Meb'ûş olunca eyledi Hâk rûz-ı haşre dek
Mağv-ı zalâm-ı şirke anıñ şer'-i pākini
- 4 Bir şehsüvâr-ı taht-ı risâlet ki bir gice
Sürdi harîm-i vaşla kadar ol Burâkıını
- 5 Ol şeb zülâl-i rü'yeti def' itdi Fâ'ikâ
Leb-teşne-gân mağdeminiñ çâk çâkıını

41 Diğer Na't-i Şerîf

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 18a 1 Engüşt-i meh-şikâf-ı cenâb-ı Muhammedî
İtdi dü-pâre mu'cize-i seyf-i Aşmedi
- 2 Bir mağzar-ı muğâtab-ı *Levlâk* ki ser-be-ser⁸³
Hep rûy-ı arz ümmetiniñ oldı ma'bedi
- 3 Nâr-ı mecûs söndi anıñ mağdemiyle şon
İtdi tülû' ol gice nûr-pâş mevlidi
- 4 Aşhâb-ı pâki dîn yolına itdiler cihân
Ceş-i gâzâtiñ oldılar el-hâk ser-âmedi
- 5 Hep hâş-ı ümmeti ki anıñ şân-ı pākidir
Pes oldılar 'ağâyid-i dîniñ müceddidi
- 6 İhyâ-yı ümmet eylediler neşr-i feyz ile
Ol meğhar-i risâletiniñ evlâd-ı emcedi

⁸³ "(Ey Resülüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım." Aclûni, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, s. 164.

7 Yâ Rab bu mücrime luţfuñ ile ol Resûl
Olsun bu *Fâ'ikîñ* iki 'âlemde mesnedi

42 Na't-i Âhar

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

1 Muḥammed âyet-i şun'-ı İlähî
Dü-gîfî tahtınıñ da pâdişâhı

2 Hemîşe maḥrem-i esrâr-ı vaḥdet
Sarây-ı *İ-me'allâh* cilve-gâhı⁸⁴

3 Dü şaḳ itdi idince bir işâret
Mübârek parmağıyla ḳurş-ı mâhı

4 Anıñ işr-i şerîfine gidenler
Hidâyet yollarına buldı râhı

5 Olup nâbûd o dem ferk-i şeb-i târ
Toğup şems-i şerî'at bâm-gâhı

18b 6 Resûlu'llâhdır zâhir ü bâtın
Bu *Fâ'ik* mücrimiñ dâ'im penâhı

43 Na't-i Âhar

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1 İdince pertev-i şems-i ḳudûmi dehre eşrâfı
Münevver eyledi arz u semâvât ile nüh tâḳı

2 Tûrâb-ı ḥâk-râhı sürmedân-ı çeşm-i ümmetdir
Anınçün seyr iderler rûz u şeb enfüsle âfâḳı

3 O rûtbe maḳhar-ı 'afv-ı kerem-meşreb ki ser-tâ-ser
Semâvât u zemîn ehliñ ḳul itdi ḥüsn ü aḥlâḳı

4 Ser ā pā rûy-ı ğabrâ şirk ile mâr-ı gezend iken
'Adû-yı dîniniñ seyf-i cihâdı oldı tiryâḳı

⁸⁴ "Allah ile benim öyle bir vaktim vardır ki, oraya ne nebîyy-i mürsel sığar, ne de melek-i mukarreb."
Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C. 2, s. 173.

5 Süpürdi çirk-i şirki ya'ni çārüb-ı hidāyetle
'Adem deryāsına sürdi götürdi koymadı bākī

6 Giriftār oldu murğ-ı dilleri Āl-i Kureyşîñ hep
Olup gūyā demādem mu'cizātı anların fākī

44 Na't-i Āḫar

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1 Ey olan bī-çāregān-ı ümmetiñ çāre-resi
Unulur hep merhem-i luḫfuñla 'iṣyān yaresi

2 Ben emānet eylerim ey melce'-i 'ālem saña
Zāt-ı pākın ḫubbıdır bu dildeki cān-pāresi

3 Zerre olmaz nūrınıñ bir zerresine tāb-ı şems
Şeb-çerāğ-ı nūr-ı pākiniñ ḫamer pervānesi

19a 4 'Afv olunmaz mı saña 'āşık olan *yevme't-tenād*⁸⁵
Dūd-ı āh-ı 'āşıkāndır vechiniñ yüz karesi

5 'Aklı yār olmaz anıñ ta'yīb itme zāhidā
Şāhid-i 'aşkın ne mümkin tāḫat-i nezzāresi

6 Bāde-i bezm-i elestiñ mestidir 'aşk ehli hep
Hīç eylemez ḫaşredek ol meclisiñ meyhā'resi

7 *Fā'ikā* derdiñ var ise gizli dermānın da var
Arayup bulmaḫ imiş naḫdīne-i sermāyesi

45 Na't-i Āḫar

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

1 Göñülde fikr-i na'tiñ iṣtiyākı
Var iken anda olmaz fikr-i bākī

2 Sen olduñ seyyidü'l-kevneyn ki senden
Bilindi enfüs ü āfāk-ı vāfi

⁸⁵"Ey kavmim! Gerçekten sizin için o bağırsıp çağırışma gününden, arkanıza dönüp kaçacağınız günden korkuyorum." Mü'min 40/32.

- 3 Seniñ nūrîñla her dem Hâzret-i Hâk
Müzeyyen kıldı arzıyla bu t̄âkı
- 4 Doğarsa şems-i feyzîñ çerh-i k̄albe
Ziyâ virir gönül mâh-ı mihâkı
- 5 Dilim tesbîh ider na'tini ezber
Saña kim tâ olunca ben mülâkı
- 6 Seniñ afvîñla bu na'tim Efendim
Ya cürmim zaħmına olmaz mı bâkî
- 7 Be-ħaqq-ı zât-ı pâkin Fâ'ika pes
Dü-'âlemde hemân sen aña kâfî
- 19b 8 Görür mi görmege lâyıķ menâmı
Olurdum ol gözün ez cân gulâmı
- 9 Meger kim ol Resûl-i Ekremiñ hep
Şefâ'at ide aşhâb-ı kirâmı
- 10 O sulţân-ı serîr-i şadr-ı *Levlāk*⁸⁶
Virüp bu 'âleme şer'an nizâmı
- 11 O şâh-en-şâhiñ emr-i ğazâda
Ser-â-pâ resm-i 'azamdır hıyâmı
- 12 Hüve'l-evvel ü âhir remzi oldur
Cemî'-i mürselîniñdir hıtâmı
- 13 Şefî'-i şâfi'-i ümmetdir el-ħaķ
Odur hep ümmete maħşerde ħâmî
- 14 Anıñ rûh-ı şerîfine dem-â-dem
Bu Fâ'ikden ola bî-ħad selâmı
- 46 Na't-i Āħar**
- Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*
- 1 Ey ħâme kenz-i dildeki sırr-ı nihânımı
Ya şafha-i beyâna nihân u 'ayânımı

⁸⁶ "(Ey Resûlüm!) Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım." Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, s. 164.

- 2 İtme hevāya nāfile fikriñ hadengini
Ey nefsi-şüm ğayr yeter uş gümānımı
- 3 Sulţān-ı taht-ı şefā'at-i 'uzmā şefi'dir
Ol mefhar-i risālete 'arz it benānımı
- 4 Yalvar meded-res olur anuñ rûh-ı pākine
Beyhūde geçmesün deyü 'arz it zamānımı
- 20a 5 Hep feyz-i na't-i pāk idügin görseler n'ola
Rūz-ı haşrde cūd-ı şefā'atle şānımı
- 6 Dolsun zülāl-i na't-i şerīfiyle bend-i dil
Reşk-āver ile eşk-i dü-çeşm revānımı
- 7 Ey menba'-ı şefā'at olan şāh-ı mürselīn
Göster o demde Fā'ıka rāh-ı emānımı
- 47 **Na't-i Āhar**

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

- 1 Gezerken şahın-ı dilde tab'ımıñ serkeş semendi
Atup tıtdı hemān ol dem anı fikrim kemendi
- 2 Cihād itdim cünūd-ı nefsi ile seyf oldı hāmem
Olup bu cünbüşüm rûhumla 'aklıñ hoş-pesendi
- 3 Hayālim şahid-i mir'āt-ı dilde zāhir oldı
Didi na't-i Resül-i Ekreme yol bul efendi
- 4 Ben ol an 'acz ile na't-i Resüle rehrev oldum
Olunca halka bende-güş u hüşum baña pendi
- 5 Ne haddimdir anı medh itdi bi'z-zāt Hazret-i Haq
Anı medh eyler ise yine eyler kendi kendi
- 6 O nūr-ı Haq harīm-i vuşlatıñdır şeb-çerāĝı
Nebiler içre hiç var mı anuñ mişli menendi
- 7 Olunca ümmetiñ Haqdan o sulţān-ı dü-gītī
Niyāzı geçdi ğayrı kalmadı bir söz tükendi

- 8 Odur haşriñ hükümrânı ne gâmdır ümmetine
Himāye itmege söz yok her ‘abd-i mestmendi
- 20b 9 Raḥīm ü merḥamet-kār-ı ümem sulṭān-ı ‘ālemdir
Ḥalāş eyler şefā‘atle bu *Fā’iḳ*-i derd-mendi

48 Na‘t-i Āḥar

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 1 Āfitāb-ı felek-i dīn-i Muḥammed doğdı
Pertev-i nūr-ı ḳudūmiyle cihān hep doldı
- 2 Çekdi şirk ehline ol seyf-i cihād-ı pāki
Cümlesin ğarḳa-i deryā-yı ğazāda boğdı
- 3 Görđi putları şikest oldığımı küffārıñ
Lāt u ‘Uzzāsı şaḳalıyla şaçıñ hep yoldı
- 4 Ya‘ni ol vāzı‘-ı ḳānūn-ı şerī‘at ki hemān
Zulmet-i küfri ḳaranlığda ḳodı maḥv oldı
- 5 Devḥa-i kevnde hep çehre-i berk-i küffār
Görmedi āb-ı hidāyet yüzini tā şoldı
- 6 Saña ey şāh-ı rüsül cevr ü cefā eyleyeniñ
Tiĝ-i ḳahrıñla helāk oldılar encām n’oldı
- 7 Fā’iḳin melce’-i dilbend-i ümīdi sensin
Ṭaleb-i naḳd-i şefā‘atle saña toĝrıldı

49 Na‘t-i Āḥar

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Ey olan her ‘ācizān-ı ümmetāniñ melce’i
Zāt-ı pākindir olan hep cümle eşyā mebde’i
- 2 Leyle-i İsrāda ey nūr-ı Hudā olduñ o şeb
Devḥa-zār-ı vuşlata ol nürdan serv-i sehī

- 3 Sen sarā-yı *lî-me‘allāh* itdiñ cilve-gāh⁸⁷
Maẓhar-ı tām eylemiş Mevlā seni lāyık zihī
- 21a 4 *Raḥmeten li‘l-‘ālemīn*sin yā şefī‘a‘l-müznibīn⁸⁸
Şer‘-i pākindir olan her emr-i Hakkın menşe‘i
- 5 Oldıgıçün zāt-ı pākin ‘āşıkı bārī Hudā
Her dü-gītī ehli ḥubb-i zātınıñdır vā lehā
- 6 Oldı nüh-tāk nūr-ı pākinden münevver şu‘le-sāz
Andan oldı pertevi bu ‘ālemin mihr ü mehi
- 7 Oldı meb‘ūs ins ü cinne seyyidü‘l-kevneyndir
Fā‘iğ oldur her nebī vü mürselīn şāh-en-şehi

50 Kıt‘a

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

Yā Rab be-ḥaqq-ı zāt-ı ulūhiyyetiñ baña
Cürmim yerine ‘afv ile kıl luḫfını ‘aṭā

Rüz-ı cezāda olmayayım şermsār meded
Ol dem şefī‘im ola benim ya‘ni Muştafā

Cürmim ne deñlü berr ü baḥirden füzün ise
Yoğ berr ü baḥr-i raḥmetine ḥadd ü intihā

Temmetü‘l-keḷām bi-ḥurūfi teheccī fi ḥüsni‘n-nizām ve bi-
ḳabūl-i rūḥ-i pāk-i ḥāzret-i seyyidü‘l-enām ‘aleyhi‘ş-şalavāti ve‘s-
selām Fī 5 Cā Sene 1245

İ
S
T
E
M
25/2015

- 21b 51 Der-evşāf-ı e‘imme-i işnā-‘aşar ve senā-yı işān
raḍıya‘llāhu ‘anhum ve ‘alā evlādihī‘ṭ-ṭayyibine‘ṭ-ṭāhirīne ecma‘īn

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 ‘Aliyyü‘l-Murtezādır maḥrem-i sırr-ı Resūlu‘llāh
Celiyy-i pür-vefādır ol fütüvvetle veliyyu‘llāh

⁸⁷ “Allah ile benim öyle bir vaktim vardır ki, oraya ne nebiyy-i mürsel siğar, ne de melek-i mukarreb.”
Aclūnī, *Keşfü‘l-Hafā*, C. 2, s. 173.

⁸⁸ “(Resülüm!) Biz seni âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik.” Enbiyâ 21/107.

- 2 İmāmetle Ḥasandır şāniyen vāriş imām oldu
O da āḫir şehīd oldu budur taḫdīr-i ḥükmu'llāh
- 3 İmām-ı şāliş ol şāh-ı şehīd-i Kerbelādır kim
Ne yüzden oldu ol sultān-ı 'ālī ḳadre bu cāngāh
- 4 Mehīn oldu aña ol mazhar-ı la'net Yezīd eyvāh
Ola a'vānına enşārına la'net anıñ her gāh
- 5 Pes andan şöñra Zeyne'l-'ābidīn rābi' imām oldu
Velāyet kişverine virdi revñak feyz ile ol şāh
- 6 İmām-ı ḥāmis ol sırr-ı ilāhīdir ki hem şöñra
İmāmetle bekām itdi Muḥammed Bāḳırı Allāh
- 7 Daḫı hem Ca'fer-i Şādīḳ imām-ı sādīs olduḳda
Anıñ her bir kelāmında zuhūr eylerdi sırru'llāh
- 8 İmām-ı sābi'i Mūsā-yı Kāzımdır zamānında
Velāyet mışrı olmuşdı o şultāna mükemmel cāh
- 9 İmām-ı şāminiñ ismi 'Alī nāmı Rızādır kim
Kerāmet burcuna hem şems olubdur hem daḫı ol māh
- 22a 10 İmām-ı tāsi'in nāmı Muḥammed hem Taḳī şöñret
Bulurdi ḫayy-ı 'arż ile ne semte itse ol rāh
- 11 'Alī Hādī Naḳī şöñra imām-ı 'āşir olduḳda
Anıñ her emrini taşdıḳ [i]derlerdi heme efvāh
- 12 Ḥasandır 'Askerī şöñra imām ihdā 'aşardır bu
Muḫibb-i ḥāndāna luḫf iderdi ḫasbeten li'llāh
- 13 İmām işnā 'aşar Mehdī Muḥammedde tamām oldu
Virilse destine anıñ n'ola ḳudretle seyfu'llāh
- 14 Ki bunlar āl-i beyt-i Muştafā ser-tāc-ı ümmetdir
Muḫib olanlarıñ ḫubbi olur bī-şübhe ḫubbu'llāh
- 15 Cemī'an ehl-i sādāt bunlarıñ nesl-i şerīfidir
Tevessül eyle anlara ne itse ḫāşılı dil-ḫ'āh
- 16 Bu fānī 'ālemi bunlar daḫı terk eylediler hep
Ki on iki imāmdan ḳalmadı fevt oldılar bi'llāh

17 Hemân nesl-i şerîfleri kalup tâ-be-kıyâm bâkî
Efendi-zâdemizdirler ideriz her dem eyva'llâh

18 Bu *Fâ'ik* bunlarıñ bâb-ı kerîm-i seglerindendir
Budur sermâye-i sūr u tesellîsi bi-ğamdi'llâh

temmet

Sonuç

XVIII. ve XIX. yüzyıllarda yaşayan, devlet kademelerinde birçok görev almış bir Osmanlı münevveri olan şair Fâik Ömer Efendi'nin hayatı hakkında kısıtlı bir bilgi mevcuttur. Doğum yeri ve tarihi hakkında net bir bilgi olmamakla birlikte, 1245/1829'da İstanbul'da vefat ettiği bilgisi aktarılır. Tasavvufî eğilimleri ile bilinen Fâik Ömer Efendi'nin Türkçe ve Farsça divânı başta olmak üzere birçok eseri mevcuttur. Katalog taramalarında Fâik Ömer Efendi hakkında bilgi veren eserlerde zikredilmeyen şaire ait müstakil bir divan-ı nu'ût tespit edilmiş ve divân tarafımızca bu makalede neşredilmiştir. Divânın tespit edilen nüshasındaki tahrir kaydı 1245/1829'dur. Tahrir kaydının şairin vefat ettiği seneye denk düşmesi, divânın şairin vefat etmeden önceki son eseri olduğunu göstermektedir.

Fâik Ömer Efendi'nin divan-ı nu'ûtunda her kafiyeden tertip ettiği gazelleriyle birlikte kaside, terci-i bend gibi farklı nazım şekilleriyle kaleme alınmış na'tler de bulunur. Divânın yer aldığı yazma nüshanın sonunda şair tarafından telif edilen bir de on iki imam methiyesi vardır. Divanda şaire ait Türkçe na'tlerle birlikte Farsça na'tlerin de yer alması, şairin Türkçe gibi Farsça'ya da vakif olduğunu göstermektedir. Şair divanında hayli sade bir üslubu benimsemiştir. Daha önceki manzum eserlerinde de sade bir üslubu benimseyen şairin, bu üslubunu na'tlerinde de devam ettirdiği görülmektedir.

Kaynaklar

- » Akkuş, Mehmet, *Hz. Peygamber'e Na'tlar (Divân-ı Nu'ût-ı Salâhî)*, Ankara 1999.
- » _____, *Hz. Peygamber'e Na'tlar (Divân-ı Nu'ût-ı Salâhî)*, İstanbul 2002.
- » Aksoyak, İsmail Hakkı, "Fâik'in, 'Elâ Yâ Eyyühe's-Sâkî Edir Ke'sen Ve Nâvilhâ' Mısraına Tasavvufî Bir Şerhi: Lübb-i Sühan", *IV. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu (Prof. Dr. Abdülkerim Abdülkadiroğlu Hâtırasına)*, 4-5 Mayıs 2009, Kayseri.
- » Bursalı Mehmed Tâhir, *Osmanlı Müellifleri (I-II-III)*, Haz. Mustafa Tatçı - Cemal Kurnaz, Bizim Büro Basımevi, Ankara 2003.
- » Büyükkaya, Hande, *Fâik Ömer ve Divanı: Karşılaştırmalı Metin-İnceleme*, İstanbul Kültür Üniversitesi SBE, İstanbul 2008.
- » Coskunyürek, Arzu, *Fâik Ömer Efendi Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Divânının Tenkidli Metni*, Muğla Üniversitesi SBE, Muğla 2007.
- » Çağlı İşlek, Aynur, *Yahyâ Nazîm Divânı II*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 1991.
- » Çerkeş Şeyhîzâde Mehmed Tefîk, *Kasâid-i Tefîk*, Mısır 1283.
- » Dana, Tülin, *Neccâr-zâde Şeyh Rızâ Divânı*, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 1988.
- » Elaldı, Mehmet, *Nazîf, Hayatı, Eserleri, Edebî Şahsiyeti ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, YLT, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya 2005.
- » Fatîh Davud, *Hâtîmetü'l-Eş'âr*, İstanbul 1271.
- » Gümüş, Nevin, *Yahyâ Nazîm Divânı I*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 1992.
- » İbnü'l Emîn Mahmûd Kemâl İnal, *Son Asır Türk Şairleri*, Orhaniye Matbaası, İstanbul 1930.

- » İslamoğlu, Abdülmecit, *Himmetzâde Abdullah (Abdî), Hayatı, Eserleri ve Divân-ı Nu'ût'u*, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2003.
- » Kayhan (Ertürk), Şaziye, *Yahyâ Nazîm Dîvanı 5*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 1996.
- » Kur'ân-ı Kerîm, *Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâlî*, Heyet, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınlar / 86, Ankara 1993.
- » Kurban, Ahmet, *Yahyâ Nazîm Dîvanı IV*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 1992.
- » Mehmed Fevzî Efendi, *Et-Teveessülâtü'l-Fevziyye fi'n-Nu'ûti'n-Nebeviyye*, İstanbul 1318/1900-1901.
- » Nazîm, *Divân-ı Belâgat-Unvân-ı Nazîm*, Neşr: Mehmed Nâil, İstanbul 1257/1841, 500s.
- » Özdemir, Mehmet, *Neccâr-zâde Rızâ Divânı'nın Edisyon Kritiği*, Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE, Afyon 1999.
- » Şemseddin Sami, *Kâmûsü'l-'Alâm*, Mihran Matbaası, İstanbul 1314.
- » Şimşek, Mehmet, *Yahyâ Nazîm Dîvanı (III. Dîvan)*, Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 2007.
- » Tuman, Mehmet Nâil, *Tuhfe-i Nâilî: Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri* (2 Cilt), Haz. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı, Bizim Büro Yayınları, Ankara 2001.
- » *Türk Dili Ve Edebiyatı Ansiklopedisi (I-VIII)*, Dergah Yayınları, İstanbul 1977-1998.
- » Uzun, Mustafa-Özcan, Nûri, "Nazîm", *DİA*, İstanbul 2006, C. 32, 452-453.
- » Yeniterzi, Emine, "Na't" (Türk Edebiyatı), *DİA*, İstanbul 2006, C. 32, s. 436-437.
- » Yılmaz, Ahmet, "Türk Edebiyatında Na'tî Mahlasını Kullanan Şairler", *İstem*, Yıl: 1, Sayı: 2, 2003, s. 77-80.